

Virksomhets- og regnskapsrapport for IMDi per 31.12.11

Virksomhets- og regnskapsrapport

for IMDi per 31.12.11

En innledende analyse	3
Resultatoppsummering	6
Virksomhetsrapport	
Delmål 1 Rask bosetting til kommunene	8
Delmål 2 God opplæring i norsk og samfunnskunnskap til voksne innvandrere	11
Delmål 3 Rask overgang til arbeid eller utdanning etter gjennomført introduksjonsprogram	12
Delmål 4 Kjennskap til og oppslutning om norske lover og grunnleggende rettigheter og plikter	15
Delmål 5 Høyere sysselsetting blant innvandrere	24
Delmål 6 Høy deltakelse i samfunnslivet blant innvandrere og deres barn	29
Delmål 7 God kunnskap om integrerings- og inkluderingspolitikken i befolkningen	34
Delmål 8 Offentlige tjenester som er tilpasset mangfoldet blant innbyggerne	36
Annen rapportering	41
Regnskapsrapport	47
Vedlegg 1: Statistikk	56
Vedlegg 2: Bosettingsstatistikk	61

En innledende analyse

IMDi har i forbindelse med meldingsarbeidet kommet med innspill til flere langsiktige utfordringer på integreringsfeltet og hvordan disse kan møtes. Virksomhetsrapporten omhandler derfor de tema og oppgaver som IMDi er pålagt i tildelingsbrevet.

I tråd med føringene i tildelingsbrevet har IMDi hatt hovedfokus på bosetting, introduksjonsprogram og norskopplæring. I 2011 har IMDi arbeidet systematisk med å styrke samarbeidet med kommunene og å bedre samordning av velferdstjenester som fremmer integrering.

De statlige integreringsmålene, kommunenes behov for arbeidskraft, samt flyktingenes behov for fast bosted, språkopplæring og kvalifisering, må sees i sammenheng. Integrering av innvandrere må derfor knyttes tettere til øvrig sysselsettings- og velferdspolitik. IMDis hovedgrep i 2011 har vært å vektlegge forpliktende og langsiktige samarbeidsavtaler med nasjonale, regionale og lokale myndigheter og integreringsaktører. Dette har medført en vridning av fokus mot forankring av mål og eieforhold til integreringsutfordringer i ledelsen til samarbeidspartnerne.

Den største endringen i migrasjonsbildet er økt arbeidsinnvandring, og de utfordringene dette også innebærer for integreringsarbeidet.

Med utgangspunkt i at integrering av innvandererbefolkningen skjer lokalt, har IMDis interne omorganisering i 2011 hatt som mål om å styrke de regionale kontorene. Dette er gjort gjennom økte ressurser, delegering av fagansvar og handlingsrom. Ved inngangen til 2012 er intensjonen at organisasjonen i større grad skal være dimensjonert for å håndtere tett dialog med lederskapet i kommuner og fremme økt samspill på tvers av sektorer og lokalt forenings- og næringsliv.

Gjennom forankring av regjeringens mål hos myndigheter med mer direkte resultatansvar, er tanken å fremme langsiktig og god resultatoppnåelse på hele integrerings- og inkluderingsfeltet. Klarere ansvars plassering gjennom omforente avtaleverk gir ikke bare muligheter for mer forutsigbar bosetting av flyktinger og kvalitet i grunnleggende kvalifiseringstilbud. Gjennom formalisert samarbeid med kommuner, påvirker IMDi også beslutningsgrunnlaget knyttet til flere av IMDis resultatmål. Eksempler på dette er økt valgdeltakelse, etablering av møteplasser for myndigheter og innvandererbefolkningen, bruk av tolk, tilpasset informasjon og tjenesteyting, samt fokus på partnerne som arbeidsgiver.

Arbeidet med hvordan IMDi kan styrke sin funksjon som kompetansesenter er igangsatt. Dette vil ha effekt på IMDis kjerneoppgaver, men kan også bidra til utvikling av et mer robust nasjonalt fellesskap og inkluderende nærmiljø. Samarbeidsavtaler som verktøy kan gi systematikk og frigjøre ressurser til andre viktige innsatsområder som bekjempelse av fattigdom og diskriminering, samt storbyutvikling.

I forlengelsen av beskrivelsen av sentrale hovedtrekk ved direktoratets virksomhet i 2011, har vi valgt å redegjøre for tre prioriterte delmål i IMDis tildelingsbrev, henholdsvis rask bosetting, rask overgang til arbeid og utdanning etter gjennomført introduksjonsprogram og høyere sysselsetting blant innvandrere.

I 2011 ble det bosatt 5486 personer med innvilget oppholdstillatelse, herav 629 enslige mindreårige. Dette er henholdsvis 311 og 40 færre enn i 2010.

Som tidligere år, anser ikke IMDi måloppnåelsen i bosettingsarbeidet i 2011 som tilfredsstillende. Målet er å gjennomføre bosetting for 90 prosent innen seks måneder og for alle innen ett år etter gitt opphold eller annen tillatelse. I 2011 ble 67 prosent av flyktingene bosatt innen seks måneder og 93 prosent innen tolv måneder. Gjennomsnittlig ventetid fra vedtak til bosetting var ved utgangen av 2011 på 6,3 måneder for familier og 7,1 måneder for enslige personer, en økning fra henholdsvis 5,3 måneder og 6,2 måneder i fjor.

Den samlede tidsbruken og ventetiden ved bosetting av flyktinger er følgelig for lang, og spesielt for enslig mindreårige. Målene her er at 90 prosent skal være bosatt etter tre måneder og 100 prosent skal være bosatt etter seks måneder. For enslige mindreårige var imidlertid måloppnåelsen på henholdsvis 27 prosent og 64 prosent.

Å finne egnet bolig til bosettingsklare flyktinger har i alle år vært en utfordring for kommunene. Særlig gjelder dette for enslige mindreårige og personer med behov for tilrettelagt bolig på grunn av funksjonshemminger. IMDis vurdering er imidlertid at flere utviklingstrekk peker i retning av en effektivisering av bosettingsarbeidet og lavere ventetid kommende år. Særlig for enslige mindreårige ser IMDi at vi står overfor en positiv utvikling med opparbeiding av metodikk og kapasitet i integreringsapparatet lokalt. Videre kan systematisk utnyttning av økende etterspørsel etter arbeidskraft i mange norske kommuner gi IMDi betydelig drahjelp i bosettingsarbeidet. I 2011 ser IMDi en positiv tendens til at bosettingstakten og volumet er blitt jevnere fordelt utover året.

Introduksjonsordningen utgjør en hjørnestein i norsk integreringspolitikk. I 2011 fikk kommunene 46 prosent av de 2338 deltakerne som avsluttet sitt introduksjonsprogram direkte over til arbeid eller utdanning. Dette er en positiv økning på 4 prosentpoeng fra i fjor. For å oppnå resultatmålet på 55 prosent i 2011 måtte 221 flere deltakere ha gått direkte over til arbeid eller utdanning. IMDis vurdering er at dette gapet bør kunne dekkes selv om endringer i gruppesammensetning og andre faktorer skaper utfordringer. Resultatoppnåelse fordelt på kjønn i 2011 er 54 prosent for menn og 36 prosent for kvinner. Forskjellen mellom kvinners og menns overgangsrater har vært stabil fra år til år og tilsier at fokuset på å forbedre resultatene for kvinner må forsterkes ytterligere.

Tre år etter oppstart i introduksjonsprogram er godt over halvparten av deltakerne i en videre utdanningskarriere eller i jobb. Dette er et positivt resultat sett i lys av at det norske arbeidsmarkedet, internasjonalt sett, har lite å tilby personer med lave kvalifikasjoner og dårlig kjennskap til norsk språk og samfunnsliv. Gjennom tett dialog og samarbeid vurderer IMDi mulighetene for ytterligere å forbedre kommunenes evne til å bestille og tilby effektive og resultatorienterte program. Den positive arbeidsmarkedsutviklingen med høy etterspørsel etter arbeidskraft innen en rekke bransjer kan gi drahjelp.

Arbeidslivet er vår fremste integreringsarena. Arbeidsledigheten blant bosatte innvandrere i Norge gikk ned i 2011. I resten av befolkningen var det også en nedgang. Det er i hovedsak blant menn, både i innvandrerguppen og i befolkningen ellers, at ledigheten gikk ned. Blant innvandrede kvinner har ledigheten vært uendret.

Norge vil ha stort behov for arbeidskraft i årene framover. Dagens arbeidsinnvandringsnivå vil ikke alene kunne dekke etterspørselen etter arbeidskraft, og det er behov for å utnytte arbeidskraften i hele befolkningen. I en del landgrupper, og da spesielt blant kvinner, er det særlig mange ikke-sysselsatte. Generelt kan vi si at om lag

hver tiende voksne kvinne med innvandrerbakgrunn i Norge må gå fra å være yrkespassiv til å bli sysselsatt for at gruppen som helhet skal ha samme sysselsettingsgrad som resten av den kvinnelige, voksne befolkningen. Konjunktur- og arbeidsmarkedssvingningene de senere år har ikke endret nevneverdig på sysselsettingsforskjellene mellom innvandrere og befolkningen for øvrig. Det er et vedvarende og tydelig sysselsettings- og ledighets gap. Når andelen sysselsatte innvandrerkvinner ikke har økt, vurderer IMDi utviklingen som lite tilfredsstillende.

IMDis virkemidler for å bidra til økt sysselsetting og redusert ledighet er tiltak innenfor kvalifisering, kunnskapsformidling, råd og veiledning om mangfold i arbeidslivet og entreprenørskap. Stadig flere innvandrere i norsk arbeidsliv i stadig flere virksomheter gjør at arbeidsplassenes stilling som sentral integrerings- og kvalifiseringsarena øker. IMDi ser at det er behov for økt kompetanse blant arbeidsgivere innenfor mangfoldsledelse.

IMDis fokus skal være å utnytte den høye etterspørselen etter arbeidskraft i norske kommuner. For å få alle innvandrergrupper, uavhengig av innvandringsgrunn, sterkere tilknyttet til arbeidslivet er det nødvendig å bedre samordningen og samarbeidet på tvers av sektorer og tjenester. Innvandrere utenfor arbeidslivet har oftest lite eller lav utdanning. Lav etterspørsel etter ukvalifisert arbeidskraft innebærer at vi må ha økt fokus på yrkes- og bransjerettet kvalifiseringsløp.

Det er et stort gap mellom mange innvandrerkvinnens kvalifikasjoner og livssituasjon og det norske arbeidslivets krav. Både for å utnytte arbeidskraften bedre og for å nå målene i integreringspolitikken er det nødvendig å gi et tilbud ovenfor yrkespassive, særlig kvinner, som ikke er avhengig av overføringer. Gjennom Ny sjanse opparbeider IMDi og kommunene som deltar verdifull erfaring og kompetanse i å rekruttere og kvalifisere yrkespassive innvandrerkvinner til videre utdanning og arbeid. Erfaringene viser at individuelt tilpassede og tilrettelagte kvalifiseringsløp med fokus på praksis kan bidra til å overvinne barrierene også mot hjemmевærende innvandrerkvinnens yrkesdeltakelse.

Vurderingene knyttet til målene om rask bosetting, rask overgang til arbeid og utdanning etter gjennomført introduksjonsprogram og høyere sysselsetting blant innvandrere berører essensielle utviklingstrekk i året som gikk. Status og utvikling knyttet til disse delmålene viser at IMDis arbeid med bosetting, grunnleggende kvalifisering og sysselsetting samvirker. Flere kommuner utenfor pressområder etterspør arbeidskraft ved inngangen til 2012. Et omland preget av høykonjunktur, gir drahjelp og positive utsikter for økt resultatoppnåelse på alle tre områder. Vurderingene rundt måloppnåelse støtter også godt oppunder en videreføring av det strategiske hovedgrepet med økt fokus på kommunalt eierskap til resultatkrav og bedret samspill mellom berørte sektorer gjennom samarbeidsavtaler.

Resultatoppsummering

Bosetting: Totalt ble det bosatt 5486 flyktninger i 2011 derav 629 enslige mindreårige. Opprinnelig var målet å bosette 5300 flyktninger i 2011, men dette ble oppjustert av Nasjonalt utvalg til 6500 i mai 2011. Ved utgangen av 2011 ble 68 prosent av flyktningene bosatt innen seks måneder etter vedtak om opphold i Norge eller innreisetillatelse ble gitt. Gjennomsnittlig ventetid fra vedtak til bosetting ved utgangen av 2011 var på 6,3 måneder for familier og 7,1 måneder for enslige personer. På samme tid i fjor var ventetidene henholdsvis 5,3 måneder og 6,2 måneder.

Introduksjonsprogram: I 2011 gikk 46 prosent av deltakerne direkte over i arbeid eller utdanning etter avsluttet introduksjonsprogram, sammenlignet med i 2009: 44 prosent, og i 2010: 42 prosent. Resultatoppnåelse i 2011 var 54 prosent for menn og 36 prosent for kvinner. I 2010 var resultatoppnåelsen 51 prosent for menn og 33 prosent for kvinner (Kilde NIR).

Sysselsetting: Andelen sysselsatte nesten uendret, på 61,6 prosent. Antall sysselsatte innvandrere økte med 23 700 fra 251 161 i 4. kvartal 2009 til 274 826 i 4. kvartal 2010. I hele befolkningen gikk andelen ned fra 69,7 til 69,1 prosent. 65,8 prosent av innvandrer menn var sysselsatt, mens kvinnene lå på 57,1 prosent. Den registrerte ledigheten blant innvandrere gikk ned fra 7,8 prosent i august 2010 til 7 prosent i august 2011. Det var kun blant menn at ledigheten gikk ned.

Ny sjanse: Egen rapport blir oversendt departementet i mars 2012.

Etablerervirksomhet: Personer med innvandrerbakgrunn utgjorde 10,9 prosent av bestanden av alle eiere av personlig eide foretak, mens andelen nye etableringer av personer med innvandrerbakgrunn utgjorde 19 prosent per 1.1.2010.

Arbeid mot tvangsekteskap: Minoritetsrådgiverne (MR) og integreringsrådgiverne (IR) har gjennomført en rekke kompetansehevingstiltak på skolene og utenriksstasjonene. Forslag til rutiner for arbeidet mot tvangsekteskap, som kan tilpasses den enkelte skole, er kjent av alle skolene som har MR. IREne har utarbeidet lokale rutiner på sine utenriksstasjoner.

Arbeidsinnvandring: I 2011 har det vært over 160 000 besøk og 723 282 sidevisninger på www.nyinorge.no. Dette er 100 prosent mer enn i 2010. 51 prosent kom fra utlandet (fra 180 ulike land), hvorav Polen (12 prosent), Litauen (7 prosent), Nederland (4,8 prosent), Tyskland (4,3 prosent) og USA (4,1 prosent) er landene med flest besøk.

Tolkefeltet: Per 31.12.11 er 1186 tolker oppført i Nasjonalt tolkeregister (NT), hvorav 58 prosent i de høyeste kvalifikasjonskategoriene. Tilsvarende tall per 31.12.10 var henholdsvis 1206 og 58 prosent. Registeret dekker 65 språk (66 per 31.12.10).

Statsborgerseremonier: 24,5 prosent av de inviterte deltok på statsborgerseremoni.

Valg: IMDi har samarbeidet KIM, frivillige organisasjoner, politiske partier, offentlige aktører og media om tiltak og kunnskapsformidling som kan øke valgdeltakelsen.

Samarbeid med frivillige organisasjoner: For å styrke bosettingsarbeidet og bidra til økt deltakelse får 6 store frivillige organisasjoner støtte til lokale integreringstiltak.

IMDi har utstrakt samarbeid med organisasjoner om informasjon til arbeidsinnvandrere, i arbeidet mot tvangsekteskap, samt store arrangementet som Kvinnedagen 8. mars og Til Topps. Lokal aktivitet stimuleres gjennom tilskudd til lokale organisasjoner.

Dialog: IMDi har etablert samarbeid med flere kommuner, fylkeskommuner og innvandrersorganisasjoner for å stimulere dem til etablering av lokale møteplasser som kan bidra til økt dialog og samhandling.

Groruddalssatsingen/handlingsplan Oslo Sør: Midtveisevalueringen av Groruddalssatsingen (NIBR/TØI 2011) konkluderte med at satsingen er på rett vei - tiltakene er riktig tenkt og godt gjennomført. Dokumenterte effekter for delmålene er imidlertid få, og dette kan skyldes at det ikke er godt nok samspill med tiltak utenfor satsingen. Det anbefales blant annet bredere målgruppefokus, økt erfaringsdelingsdeling og sysselsettingstiltak.

Likeverdig tjenesteyting: En prinsippavtale for samarbeid med Utdanningsdirektoratet er under utarbeidelse og vil bli signert i 2012. I 2011 ble det inngått nye samarbeidsavtaler med Narvik og Alta. I tillegg ble det tatt initiativ overfor kommunene Harstad og Tromsø.

Kunnskapsutvikling: I løpet av 2011 har IMDi prioritert å innhente og formidle ny kunnskap om måloppnåelse innenfor prioriterte områder. For å bidra til å gjøre IMDi til en enda mer attraktiv og relevant samarbeidspart for kommunene, har det i 2011 vært fokus på styrket kunnskap om lokal integrering og rollen som kompetansesenter og lokal pådriver, herunder regionale utviklingsprosjekter.

Virksomhetsrapport

Delmål 1: Rask bosetting

Styringsparametre:

- Andel flyktninger som bosettes innen 6 måneder etter at vedtak om opphold i Norge eller innreisetillatelse er gitt. Resultatkravet er 90 prosent. Resterende andel skal bosettes innen 12 måneder.
- Andel enslige mindreårige mellom 15 og 18 år som bosettes innen 3 måneder etter at vedtak om opphold i Norge eller innreisetillatelse er gitt. Resultatkravet er 90 prosent. Resterende andel skal bosettes innen 6 måneder.

Resultater

	31.12.2009	31.12.2010	30.06.2011	31.12.2011
Andel bosatt innen 6 md. (%)	77	74	68	67
Andel enslige mindreårige under 18 bosatt innen 3 md. (%)	27	16	12	27
Ventetid vedtak – bosetting (md.)	5,3	5,7	6,1	6,5
Ventetid vedtak – enslige mindreårige under 18 år (md.)	5,6	5,7	6,8	5,5
Antall bosatte	6087	5797	2259	5486
Antall bosatte enslige mindreårige under 18 år	606	669	269	629
Ventetid fra saksopprettelse til bosetting (md.)	14,3	15,7	16,6	16,8
Antall bosettingsklare i mottak	1407	1627	2011	1967
Antall bosettingsklare barn i familier i mottak	208	125	206	234
Antall bosettingsklare enslige mindreårige under 18 år i mottak	273	313	251	134
Antall lengeventende i mottak (over 6 md.)	310	327	469	513
Antall lengeventende enslige mindreårige (over 3 md.)	135	191	103	36
Ventetid personer i mottak med positivt vedtak	4,4	4	4,4	4,2
Ventetid enslige mindreårige under 18 år med positivt vedtak	3,5	4,4	3,5	3,2

Andel bosatt innen 6 måneder: 67 prosent

Andel bosatt innen 12 måneder: 93 prosent

Andel enslige mindreårige bosatt innen 3 måneder: 27 prosent

Andel enslige mindreårige bosatt innen 6 måneder: 64 prosent

Regionkontorene gjennomførte 214 møter med kommuner i 2011 hvor tema var bosetting, med fokus blant annet på enslige mindreårige og langsiktige bosettings- og integreringsavtaler.

Totalt ble det bosatt 5486 flyktninger i 2011 derav 629 enslige mindreårige. Opprinnelig var målet å bosette 5300 flyktninger i 2011, men dette ble oppjustert av Nasjonalt utvalg til 6500 i mai 2011. Ved utgangen av 2011 ble 68 prosent av flyktningene bosatt innen seks måneder etter vedtak om opphold i Norge eller innreisetillatelse ble gitt. Dette er syv prosentpoeng lavere enn på samme tid i fjor og henger blant annet sammen med økning i antall og andel enslige personer blant bosettingsklare. Gjennomsnittlig ventetid fra vedtak til bosetting ved utgangen av 2011 var på 6,3 måneder for familier og 7,1 måneder for enslige personer. På samme tid i fjor var ventetidene henholdsvis 5,3 måneder og 6,2 måneder.

Enslige mindreårige skal bosettes innen tre måneder etter vedtak om opphold. For de som ble bosatt i første halvår av 2011 ble bare 12 prosent bosatt innen denne fristen. Måloppnåelsen når det gjelder bosetting av enslige mindreårige innen 6 måneder er 27 prosent. Måloppnåelsen har økt med 11 prosentpoeng siden 31.12.2010 og med 15 prosentpoeng siden 30.06.2011. Noe av årsaken til den lave måloppnåelsen kunne forklares med at det var lengeventende som ble prioritert i bosettingsarbeidet.

Høsten 2011 endret situasjonen seg fordi kommunene hadde bygget opp sin kapasitet og kunne bosette flere. Dette førte blant annet til at måloppnåelsen økte med 15 prosentpoeng fra 30.06.2011 til 31.12.2011. Dette viser en positiv utvikling som blant annet kan forklares med IMDi's innsats mot kommunene for å oppnå raskere bosetting, og kommunenes oppbygging av sin kapasitet til å ta imot enslige mindreårige.

For å stimulere kommunene til raskere anskaffelse av bolig til enslige flyktninger, ble integreringstilskuddet i Statsbudsjettet for 2011 økt med kr 50 000 i første bosettingsår for enslige voksne og med 20 000 for enslige mindreårige. Til tross for dette, hadde enslige flyktninger i 2011 lengre oppholdstid i mottak enn tidligere.

Vurdering av måloppnåelse

Tilgang til boliger i bosettingskommunene er en viktig årsak til lang ventetid i mottak. Til tross for økt aksept for bofellesskap for enslige voksne og enslige mindreårige, kan det være krevende å finne boliger egnet for dette formålet. I tillegg er husleie på boliger tilpasset enslige ofte så høy at personene ikke vil greie seg økonomisk. IMDi og Husbanken samarbeidet i 2011, blant annet om forskningsrapporten utarbeidet av NTNU Samfunnsforskning "Det er litt sånn at veien blir til mens en går" om kommuners fremskaffelse av boliger til flyktninger. Dette for å bidra til kunnskapsutvikling og for å identifisere løsninger på manglende tilgang til egnede boliger for flyktninger.

Kommunens ressursituasjon har påvirkning på bosettingstempoet. Videre har flyktningtjenesten i en del kommuner hovedansvaret for bosetting av flyktninger, med liten mulighet for tverretattlig samarbeid om bosettingsarbeidet. Flere kommuner melder også om utfordringer knyttet til både at de har tatt imot mange enslige, og at de har etablert mange bofellesskap.

Det viser seg at nasjonaliteten til flyktningene som skal bosettes også kan påvirke bosettingstempoet. IMDi opplever motvilje blant annet i forhold til somaliske flyktninger.

Dette er en utfordring ettersom flyktninger fra Somalia er den største nasjonalitetsgruppen i UDI-mottak. Diskriminering av flyktninger basert på nasjonalitet er en problemstilling IMDi har fremhevet blant annet i forbindelse med Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementets høring tidligere i år vedrørende mulige endringer av bosettingsordningen.

Generelt kan mangel på egnede boliger høy andel av enslige blant bosettingsklare flyktninger og høy antall bosettingsklare flyktninger fra enkelte land være faktorer som kan ha påvirket måloppnåelsen. Det kan imidlertid være andre forhold i tillegg, som bidrar til at flyktninger ikke bosettes raskere.

Særlige utfordringer fremover vil trolig være at det fortsatt vil være stort bosettingsbehov, med høy andel av enslige blant de som skal bosettes, noe som betyr utfordringer for kommunene særlig når det gjelder tilgang på boliger. Oppbygging av tjenestekapasitet i kommunene tar tid, og i tillegg vil kommunene komme til å bosette et lavere antall fremover, etter høy bosetting de siste årene.

Pilotprosjekt "Direktebosetting av enslige mindreårige"

I 2011 ble det bosatt seks personer i prosjektet "direktebosetting av enslige mindreårige". Alle de seks personene hadde fått positivt vedtak om opphold ved bosetting. Erfaringene så langt i prosjektet er positive og kommunene har vist seg svært fleksible og løsningsorienterte. Seks kommuner deltar i pilotprosjektet med direktebosetting av enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger: Bærum, Hamarøy, Volda, Bergen, Asker og Drammen. Alle kommunene skal ta imot 4-6 enslige mindreårige (alder 15-17 år) i løpet av prosjektperioden – uavhengig av kjønn, alder og nasjonalitet.

Bosetting av personer med alvorlige og kjente funksjonshemninger o.l.

I 2011 ble det utbetalt 195 807 367 kroner i tilskudd ved bosetting av personer med alvorlige, kjente funksjonshemninger og/eller atferdsvansker. Utbetalingene fordeler seg på 510 utbetalinger hvorav 93 er Tilskudd 1 og 417 er Tilskudd 2. Gjennomsnittsalderen på personene er 20 år, og det er 204 kvinner og 306 menn tilskuddet har blitt utbetalt for.

IMDi erfarer at tett dialog og åpenhet med bosettingskommunene øker viljen til å bosette personer med behov for særlige tilrettelegging. IMDi opplever at, i tillegg til å ha direkte møter i forbindelse med enkeltsaker, åpenhet rundt omfang av bosettingsklare med behov for særlige tilrettelegging, samt tydelighet rundt IMDis intensjon om å fordele disse rettferdig mellom kommunene, resulterer i at flere kommuner tar sin del av ansvaret. Samtidig er tendensen slik at en stor andel av flyktninger med behov for særlige tilrettelegging blir lengeventende. Ved utgangen av 2011 hadde IMDi kjennskap til og jobbet med å finne en kommune til minst 39 lengeventende flyktninger med krevende helseutfordringer.

Bosetting av overføringsflyktninger

Det ble bosatt totalt 1265 overføringsflyktninger i 2011. Måltallet for bosetting av overføringsflyktninger for 2011 ble oppjustert fra 1120 til 1370. Regjeringen oppjusterte måltallet for bosetting av overføringsflyktninger med 250 i forbindelse med krisen i Libya. To av uttakskommisjonene ble gjennomført i månedsskifte oktober/november, og det var ikke praktisk mulig å få alle bosatt i løpet av 2011. Det ble gjennomført 10

uttakskommisjoner, 5 flere enn planlagt i 2011. Grunnen er økningen av måltallet og endring av uttaksted.

Samarbeidsrutinene med UDI og IOM knyttet til uttak og bosetting av overføringsflyktninger fungerer godt. Litt over 1072 personer deltok i IOMs kurs om kulturorientering (CO), samt at IOM gjennomførte 22 kommuneseminarer i tråd med avtalen med IMDi.

Oppsummering integreringskonferansen

IMDi gjennomførte integreringskonferanse i Stavanger 28.-29. september 2011.

Overordnet tema for konferansen var arbeid som nøkkel til integrering og sammenhengen mellom yrkesdeltakelse og integrering. Totalt deltok i overkant av 600 deltakere fra kommuner i hele landet. Blant deltakerne var ordførere, rådmenn, politikere, integreringsmedarbeidere og deltakere fra frivillige organisasjoner.

Tolv kommuner var nominert til "**Bosettingsprisen 2011**". De tolv nominerte kommunene var: Bergen, Bodø, bydel Grünerløkka i Oslo, Haugesund, Kongsberg, Kragerø, Larvik, Molde, Notodden, Ringerike, Vestvågøy og Ålesund. Statsråd Audun Lysbakken delte ut bosettingsprisen til Kragerø kommune som vant prisen for sin innsats med bosetting og integrering av flyktninger.

IMDi har fått positive tilbakemeldinger fra en stor andel av deltakerne i konferansen. Tilbakemeldingene legger vekt på viktigheten av konferansen som en arena til kompetanseheving og oppdatering om integreringsspørsmål på tvers av kommuner og fylker.

Delmål 2: God opplæring i norsk og samfunnskunnskap til voksne innvandrere

Styringsparametre:

- Andel av dem med rett og plikt som oppfyller sin plikt (300 timer eller består norskprøve) innen fristen på tre år. Resultatkravet er 90 prosent.
- Andel av dem med rett og plikt som går opp og består norskprøvene. Resultatkravet er 65 prosent bestått skriftlig prøve og 90 prosent bestått muntlig prøve.
- Andel personer med rett og plikt som starter opplæring. Resultatkravet er at av alle som kommer inn i personkretsen for rett og plikt et halvår, skal 50 prosent ha startet opplæringen ved utgangen av det påfølgende halvår, og ved utgangen av neste halvår skal 90 prosent ha startet opplæringen.

NIR

For å bedre datakvaliteten på NIR og øke kommunenes kompetanse når det gjelder korrekt registrering i NIR har IMDi fokusert på support, veiledning og informasjon til kommunene i 2011. IMDi har i tillegg gitt grunnleggende opplæring i NIR til superbrukere i flere kommuner.

Veritas har gjennomført en evaluering av NIR i 2011 og påpekt sentrale utfordringer og områder for forbedring. Rapporten ble presentert for BLD i september 2011. De viktigste funnene er:

- Teknologien i NIR ble opprinnelig valgt for å tilfredsstillere kravene til et enkelt registersystem. Dagens behov er mye mer omfattende og stiller flere og andre krav. Programmeringsspråk og databaseløsning i NIR er derfor ikke godt egnet for dagens og fremtidens behov.
- Viktige prosesser og roller er ikke tilstrekkelig definert, implementert eller bemannet. Det er behov for å øke kompetanse primært i IMDi sentralt og i regionen, men også i kommuner.
- Brukergrensesnitt og datakvalitet har blitt gradvis bedre for brukerne, selv om noen endringer i funksjonalitet gjenstår.

På bakgrunn av overnevnte evaluering har IMDi intensivert arbeidet med NIR internt i organisasjonen høsten 2011 for å definere flaskehals, behov for videreutvikling av NIR, nedbygging av restanse og en bedre organisering av supportarbeidet. NIR blir stadig mer komplekst og det er behov for økt ressursbruk og kompetanse internt i IMDi for å betjene et større antall suppothenvendelser og utfordringer med NIR.

Mot slutten av året ble det lansert to nye versjoner av NIR, knyttet til endringer i introduksjonsloven og bedre datafunksjonalitet i forhold til deltakere på introduksjonsprogram. NIR 3.6.1: For å forbedre datakvaliteten ble NIR videreutviklet slik at det sperres for registreringer av informasjon om gjennomføring av introduksjonsprogram som ikke er logiske ut fra regelverket. NIR 3.6.2: *Utvidelse av timeantall til 600 timer norsk/samfunnskunnskap*. For personer som får sitt første oppholdsvedtak fra 1. januar 2012 etter utlendingsloven, vil kravet til gjennomført norskopplæring være 600 timer (550 timer norsk + 50 timer samfunnskunnskap) og ikke 300 timer som tidligere.

De nye versjonene skal innebære bedre datakvalitet i tråd med Introduksjonsloven, men har medført flere suppothenvendelser mot slutten av året. I løpet av 2011 fikk IMDi, som en del av UDIs nye rammeavtaler på IKT-området, ny leverandør for forvaltning og utvikling av NIR. Overgangen har vært utfordrende, blant annet har det vært problematisk å ta ut statistikk til rapportering på delmål 2 i tildelingsbrevet.

Delmål 3: Rask overgang til arbeid eller utdanning etter gjennomført introduksjonsprogram

Styringsparametre:

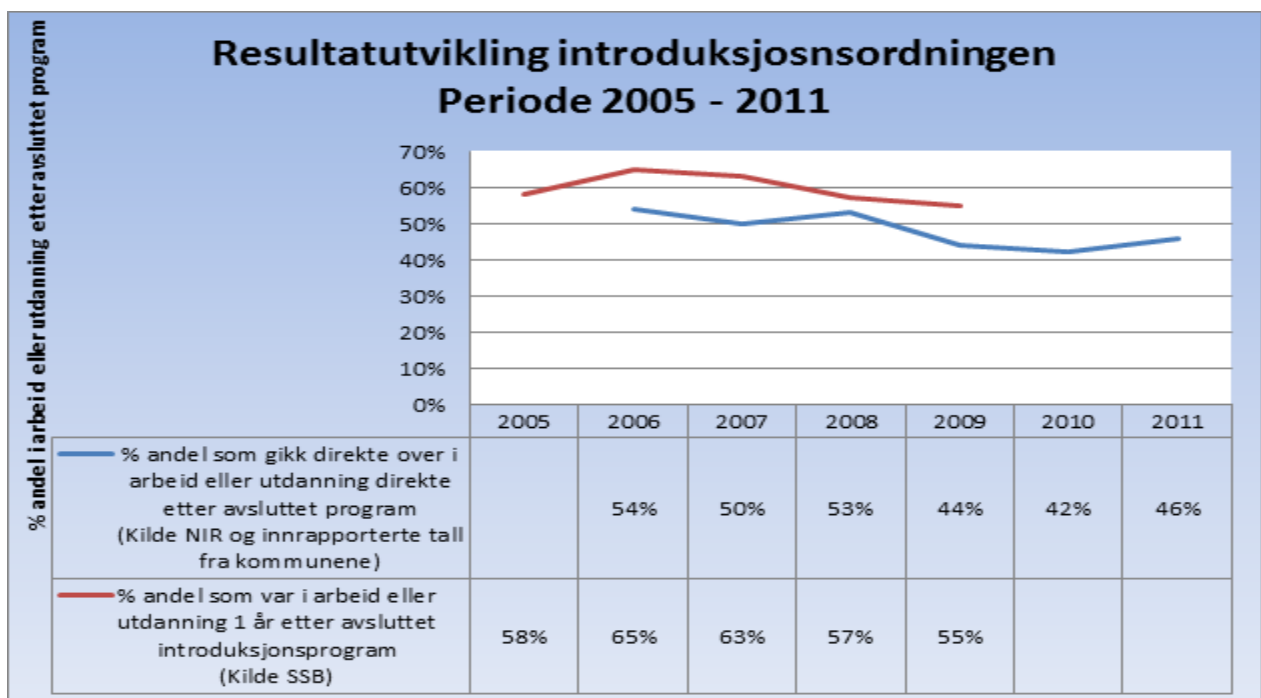
- Andel som går over til arbeid eller utdanning innen ett år etter avsluttet program. Resultatkravet er 70 prosent.
- Andel kvinner som går over i arbeid eller utdanning innen ett år etter avsluttet program. Resultatkravet er at andelen skal øke.
- Andel av deltakerne i introduksjonsprogram som går over til arbeid eller utdanning direkte etter avsluttet program. Resultatkravet er 55 prosent.
- Andel kvinner som går over til arbeid eller utdanning direkte etter avsluttet program. Resultatkravet er at andelen skal øke.

Resultater

I 2011 gikk 46 prosent av deltakerne direkte over i arbeid eller utdanning etter avsluttet introduksjonsprogram, sammenlignet med i 2009: 44 prosent, og i 2010: 42 prosent. Resultatoppnåelse i 2011 er 54 prosent for menn og 36 prosent for kvinner. I 2010 var resultatoppnåelsen 51 prosent for menn og 33 prosent for kvinner. (Kilde NIR).

I 2010 var 55 prosent av de som avsluttet program ett år tidligere (i 2009), i arbeid eller utdanning. I 2009 var andelen 57 prosent, og i 2008 var andelen 63 prosent. (jf. styringsparameterne 1 og 2).

I 2010 var 46 prosent av kvinnene som avsluttet program ett år tidligere i arbeid eller utdanning. (I 2009 var andelen 48 prosent). I 2010 var 66 prosent av mennene som avsluttet program ett år tidligere i arbeid eller utdanning. (I 2009 var andelen 67 prosent). (Kilde: SSB monitor introduksjonsordningen 2011 og 2010).

Vurdering av måloppnåelse

I 2011 har det vært en *resultatoppgang* for andel av deltakerne som går direkte over i arbeid eller utdanning direkte etter avsluttet introduksjonsprogram sammenlignet med de to siste årene. Allikevel er det et negativt resultatavvik på 9 prosentpoeng. Andelen kvinner med direkte overgang til arbeid eller utdanning har økt med 3 prosentpoeng i 2011 sammenlignet fra 2010 resultatet.

Årsaker til resultatoppgangen antas å kunne forklares ut i fra særlig tre forhold: 1) Lavere arbeidsledighet, 2) andelen kvinner som avsluttet program i 2011 var redusert (kvinner har lavere resultatoppnåelse enn menn), og 3) andelen eritreere som avsluttet program økte (eritreere er den landgruppen med høyest andel overgang til arbeid eller utdanning direkte etter avsluttet program).

Fafo har, i samarbeid med ISF, undersøkt hvorfor enkelte grupper av kvinner i liten grad kommer i arbeid eller utdanning etter at de er ferdige med programmet. Rapporten fra

Fafo viser at kvinner er overrepresenterte i opplæringsprogram med langsom progresjon, og at kvinner har i gjennomsnitt kommet kortere enn menn ved endt programtid. Kvinner har hyppigere fravær grunnet sykdom hos barn, egen helse og særlig på grunn av graviditet og barnefødsler.

SSB monitor for introduksjonsordningen viser at det blant deltakere som avsluttet introduksjonsprogram i 2009, var 55 prosent i arbeid eller utdanning 1 år etter, dvs. i 2010. Resultatnedgangen på 2 prosentpoeng for gruppen avsluttet program i 2009 sammenlignet med gruppen som avsluttet program i 2008 er mindre enn hva en kunne forvente. Det var en forholdsvis stor nedgang i resultater direkte etter avsluttet introduksjonsprogram i år 2009 (9 prosentpoeng sammenlignet med resultatet i 2008). Trolig har et lavere ledighetsnivå i 2010 bidratt til å dempe resultatfallet for 2009 kullet.

Analyser foretatt av både IMDi og av SSB, viser at nedgangen i resultatene fra år 2009 kan henge sammen med finanskrisen. Videre er det stor variasjon mellom kommunenes resultatoppnåelse, og noen kommuner oppnår gode resultater selv under tider med lavkonjunktur.

Analyser utført av Fafo i 2011 viser også at kommunenes kvalifiseringstilbud varierer både i forhold til innhold og intensitet.

Rambølls analyse av introduksjonsordningen i 2011 viste at det ikke er én enkelt faktor ved kommunene som kan forklare variasjoner mellom kommunene, men at det er flere faktorer som avgjør hvorvidt kommunen oppnår gode resultater eller ikke. Rambøll rapporten viser at bedre resultater vil kunne oppnås dersom samarbeidsrelasjonene blir bedre. At de som jobber med introduksjonsordningen har et formalisert samarbeid, felles resultatfokus, samt at arbeidet er lederforankret vil kunne bidra til økt måloppnåelse for introduksjonsordningen.

NAV's ledighetstall indikerer sysselsettingsvekst i 2012. Forutsatt at denne utviklingen vedvarer er utsiktene til fortsatt positiv resultatutvikling god. At samtlige bosettingskommuner har tilstrekkelig kapasitet og kompetanse vil være av stor betydning for om kvalitet kan opprettholdes og forbedres. I 2012 innføres statlig tilsynsordning og ordning med internkontroll i kommunene. Dette vil kunne bidra til at flere kommuner enn i dag vil tilby program som tilfredsstillende lovens krav til innhold og intensitet.

Tiltak

IMDi har fokus på store kommuner og har tett dialog og samarbeid med kommunene for resultatoppfølging. IMDi veileder kommunen etter behov vedrørende mulige tiltak kommunen kan iverksette for forbedring av resultater. Det har også vært særlig fokus på resultatene for kvinner. IMDi har arrangert fagkonferanser for kommunene, samt deltatt i møter med kommunene om utfordringer og tiltak. Det har vært avholdt samarbeidsmøter og felles opplæringsdager mellom IMDi og NAV. Temaene har vært knyttet til overordnede utfordringer og muligheter for å oppnå et tettere samarbeid om introduksjonsordningen. Møter og fellessamlinger har også omhandlet samarbeid og utvikling på lokalt nivå i praksisfeltet.

To rapporter om introduksjonsordningen, utført som FoU prosjekter på oppdrag fra IMDi, ble publisert i 2011: 1) Sluttrapport for FoU-prosjektet "Kvinner med dårlig resultat av

introduksjonsprogrammet, kartlegging, analyse og forslag til tiltak" ble lansert som Fafo rapport i april 2011¹. 2) FoU-prosjektet "Analyse av kommunenes resultatoppnåelse i introduksjonsordningen" analyserer årsaker til resultatnedgangen fra 2009 ble lansert som Rambøll-rapport i september 2011. Basert på funn hentet fra Fafo-rapporten og fra Rambøll-rapporten har IMDi utarbeidet brosjyren "INTROTIPS - Hvordan oppnå gode resultater for deltakere i introduksjonsprogram". IMDi har produsert en film om introduksjonsordningen 2011 som bygger på Fafo-rapporten og Rambøll-rapporten. I tillegg har IMDi produsert informasjonsmaterieill med tips hentet fra rapportene i form av Z-card og bordkalender 2012.

NAV er sentral i gjennomføringen av introduksjonsordningen, både under og etter programperioden. I en del kommuner er samarbeid mellom kommune og NAV stat preget av en uklar ansvarsfordeling for introduksjonsdeltakere. Dette fører til at det i dag er en underproduksjon av jobberelaterte kvalifiseringstiltak både i kommunal og statlig regi. Dersom dette skal endres vil det trolig være nødvendig å foreta endringer/justeringer i overordnede strukturer. (Kilde: Fafo rapport 2011 og Rambøll rapport 2011). NAV har ikke resultatkrav. Slike krav bør fastsettes. IMDi har i dialog med departementet drøftet mulige tiltak.

Som ledd i videreutvikling av brukermedvirkning i introduksjonsprogrammet har IMDi satt i gang et prosjekt med 13 bosettingskommuner, for å supplere tipsheftet "Spør deltageren" med gode eksempler. Prosjektet videreføres i 2012.

IMDi publiserer kontinuerlig fagstoff på introsidene.no, og har gjennomført en omstrukturering av nettsidene for å oppnå økt brukervennlighet. Moduler for et e-læringsprogram om introduksjonsloven er utviklet. (De første modulene lanseres februar 2012).

Programrådgiverutdanningen ved HIBU har i skoleåret 2009/10 og 2010/11 gitt utdanning til 70 studenter. Nytt studie startet opp for 2011/2012. Studiet skal bidra til å styrke kompetansen til ansatte i introduksjonsordningen og i Ny sjanse prosjekter.

Delmål 4: Kjennskap til og oppslutning om norske lover og grunnleggende rettigheter og plikter

Statsborgerseremonier

Styringsparameter:

Andel av personene som inviteres til statsborgerseremoni som deltar.
Resultatkravet er at andelen som deltar i seremoniene skal øke.

Resultater

¹ "Kvinner i kvalifisering, Introduksjonsprogram for nyankomne innvandrere med liten utdanning og store omsorgsoppgaver"

Andelen som deltok i seremonier i 2011 var 24,5 prosent (2304 av 9415). I 2010 var deltakelsen 21,8 prosent (1758 av 8078), i 2009 21,7 prosent (1841 av 8481).

Vurdering av måloppnåelse

Resultatet for 2011 tyder på en økning i deltakelsen på 2,8 prosent til 24,5 prosent, noe som er større enn tidligere år. Ved halvårsrapporteringen per 30.06.11 oppga vi en deltakelsesprosent på 26 prosent, men denne er senere justert til 24,5 prosent. Det er gledelig å se at vi nå har en økning i antall deltakere som er større enn økningen tidligere år.

Imidlertid er det til dels store forskjeller embetene imellom: Oslo/Akershus som det største embetet har en økning på 5,1 prosent (2688 inviterte og 689 deltakere som gir en deltakerandel på 25,6 prosent). Embeter med størst prosentvis økning fra 2010 er Nord-Trøndelag med 14,8 prosent, Sogn og Fjordane med 13,8 prosent og Sør-Trøndelag med 11,3 prosent. Hordaland som det nest største embetet med i overkant av 900 inviterte og 187 deltakere har dessverre en nedgang på 3,9 prosent fra 2010. Vest-Agder er det fylket som har den største nedgangen med 9,1 prosent. Aust-Agder, Sør-Trøndelag og Troms er de tre embeter med høyest prosentvis deltakelse; henholdsvis 38,9 prosent, 37,6 prosent og 34 prosent. Finnmark og Rogaland har lavest deltakelse med henholdsvis 13,7 prosent og 18,7 prosent. Rogaland er det tredje største fylket for antall inviterte (849) og bør ha et potensial til å øke deltakelsen.

Ti embeter har gjennomført to seremonier i 2011, åtte embeter én seremoni. Å øke antall seremonier utover to per år vil bety økte kostnader som fylkesmennene signaliserer at de ikke har penger til.

Det er grunn til å tro at økt informasjon og offentlig oppmerksomhet bidrar til økt deltakelse. Summen av tiltak ser ut til å virke, uten at det med sikkerhet kan sies hvilket tiltak som virker best.

Tiltak

Våren 2011 gjennomførte IMDi regionkontorer møter med representanter fra fylkesmennene om arbeid med statsborgerseremonier. Møtene karakteriseres som vellykkede, og det er tydelig at det er behov for utveksling av informasjon embetene imellom, og med IMDi. Erfaringsutveksling, forslag til endringer innenfor eksisterende tiltak og nye tiltak for å øke deltakelsen var sentrale temaer i disse møtene. Møtene vil bli gjentatt våren 2012. Med bakgrunn i de forslag til tiltak som kom fram, er arbeid med ny tiltaksplan startet og forventes diskutert med fylkesmennene på møtet våren 2012. Planen ferdigstilles etter det eksisterende tiltaksplan er gjennomført.

Ett regionkontor (Nord) har månedlige informasjonsbrev til sine kommuner hvor seremoniene nærmest er en fast post. Regionkontorene tar temaet opp i sine kommunemøter. I møter med Voksenopplæringa formidles ønsket om at temaet tas med i undervisningen. Informasjonsmaterieil om seremoniene deles ut ved ulike sammenhenger: som ved konferanser, møter og på bibliotek. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag utprøver en ordning med å dekke reiseutgifter til de av deltakerne som har høye reisekostnader.

Noen fylkesmenn har uttalt at dagens gavebok; *Velkommen som ny statsborger* begynner å bli gammel og trenger en gjennomgang. IMDi har tatt dette opp med

departement som har svart følgende i brev av 18.10.2011 "vil se en slik revisjon eller nyutvikling i sammenheng med den planlagte stortingsmeldinga om integreringspolitikk og den videre utviklingen av statsborgerregelverket."

IMDi vil fortsette å jobbe med ulike tiltak for å øke deltakelsen og vurderer det som å være en oppgave for IMDi. Fylkesmannens viktigste oppgave er å gjennomføre seremoniene på en verdig og høytidelig måte. IMDis inntrykk er at fylkesmennene gjør det. IMDi skal være representert ved alle seremonier, og skal umiddelbart gi sin tilbakemelding til fylkesmannen, i tillegg sendes skriftlig tilbakemelding med eventuelle forslag om endringer.

Valg

Styringsparameter:

Valgdeltakelsen blant personer med innvandrerbakgrunn.

Resultatkravet er at valgdeltakelsen blant personer med innvandrerbakgrunn øker sammenlignet med kommunevalget 2007.

Delmål:

- Økt valgdeltakelse blant grupper med innvandrerbakgrunn som har særlig lav eller synkende valgdeltakelse.
- Økt valgdeltakelse blant unge velgere med innvandrerbakgrunn.

Resultater

Statistisk sentralbyrås utvalgsundersøkelse som gir oversikt over valgdeltakelse blant personer med innvandrerbakgrunn vil først foreligge 1. mars 2012.

Tiltak

IMDi har utarbeidet en prosjektplan i samarbeid med KRD om målgrupper og tiltak. Videre har IMDi samarbeidet med KIM, frivillige organisasjoner, politiske partier, offentlige aktører og media om tiltak og kunnskapsformidling som kan øke valgdeltakelsen.

IMDi har samarbeidet med KRD om tilpasning av informasjonsmateriell (logo, brosjyrer, postkort, annonser, valg av språk for oversettelse av husstandsbrosjyren). Gjennom utvalgte kanaler som avisannonser, nettsider, brev og e-poster har IMDi annonsert med oppfordring til å bruke stemmeretten og formidlet eget materiell og supplert KRDs distribusjon. IMDi rapport 9-2010 "Mobilisering til val" inngår i kunnskapsformidlingen. Det er gjennomført tiltak etter regionale tiltaksplaner ut fra alle IMDi-regionkontorer, med særlig vektlegging av aktiviteter og tiltak i byer/kommuner og bydeler med høyest andel innvandrerbefolkning (blant annet i Drammen, Kristiansand, Bergen, Trondheim, samt utvalgte bydeler i Oslo).

IMDi har tatt initiativ til egne møter og deltatt på samarbeidsmøter med KIM, politiske partier og offentlige instanser (bystyresekretariat, fylkesting, fylkesmenn og Valgforum samlet i Kristiansand for 100 offentlige valgmedarbeidere,) og har bidratt med organisering, innlegg, formidling av brosjyremateriell på stands (Til Topps og på ulike konferanser).

Støtte er gitt til målrettede samarbeidstiltak med innvandrersorganisasjoner og andre frivillige organisasjoner. Regionkontorene har bidratt på mange arrangementer og møter som er initiert av andre (ERAS-festivalen i Oslo, ulike trossamfunn, somalisk velferdsforening med flere) og har bidratt til gjennomføring av RAP-valg (musikkkonkurranse for ungdom i regi av blant andre OMOD).

Særlige tiltak er iverksatt overfor personer med bakgrunn fra Bosnia og Hercegovina både gjennom annonsering og kontaktmøter. IMDi har samarbeidet med Bosnisk forening i Norge om fire "folkemøter" i Oslo, Drammen, Trondheim og Sarpsborg, der mobilisering til høyere valgdeltakelse har lang botid har vært tema.

IMDi har samarbeidet med Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner (LNU), som gjennomførte tiltaket "Demokratiagenter" i forsøkskommunene med stemmerett for 16-åringer. IMDi har gitt informasjon om valgdeltakelse i ulike grupper, samt overført erfaringer fra valgmotivatorprosjektet til IMDi i 2007.

IMDi har etablert et samarbeid med stiftelsen Eidsvoll 1814 og arrangørene bak Politikeruka i Bø (Politiker 2020) som det kan bygges videre på i mobiliseringsarbeid til neste valg og i forbindelse med Stemmerettsjubileet 2013.

IMDi har i samarbeid med FAFO igangsatt et forsknings- og utviklingsarbeid om politisk deltakelse som blant annet skal analysere forskjellene i valgdeltakelse.

Arbeid mot tvangsekteskap

Styringsparametre:

- Antall skoler og utenriksstasjoner med kompetanse og virkemidler for å avdekke og håndtere tvangsekteskap. Resultatkravet er at alle skoler og utenriksstasjoner med minoritets- og integreringsrådgivere skal ha kompetanse og virkemidler.
- Førstelinjen i barnevernet og politiet, skolene og utenriksstasjonene, og aktuelle ungdomsgrupper og innvandrer miljøer, skal ha kunnskap om tvangsekteskap og kjennskap til relevante instanser. Resultatkravet er at kunnskap om tvangsekteskap og kjennskap til relevante samarbeidspartnere skal øke.

Resultater

IMDis forslag til rutiner for arbeidet mot tvangsekteskap, som kan tilpasses den enkelte skole, er kjent av alle skolene som har MR. IRene har utarbeidet lokale rutiner på utenriksstasjonene, som supplement til UDIs veileder som nå er tatt i bruk. Rutinene er oversatt til engelsk og på ambassadenes nettsider er det lagt ut informasjon på aktuelle språk.

Når det gjelder førstelinjen, og aktuelle ungdomsgrupper og innvandrer miljøer, har både Kompetanseteamet, MRene og IRene gjennomført ulike formidlingstiltak som foredrag, kurs, formidling til elever med mer. Det er også avholdt foreldredialogmøter hvor tvangsekteskap og/eller relatert problematikk har vært tema. Gjennom denne type virksomhet har en økt kunnskap om tvangsekteskap og kjennskap til relevante instanser i førstelinjetjenesten og blant aktuelle ungdomsgrupper og innvandrer miljøer.

Utover løpende individuell veiledning til ansatte ved skoler og utenriksstasjoner, har minoritetsrådgiverne (MR) og integreringsrådgiverne (IR) gjennomført en rekke kompetansehevingstiltak på skolene og utenriksstasjonene. Dessuten involverer både

MRene og IRene andre ansatte i enkeltsaker for gjennom praksis å øke deres kompetanse og forståelse, slik at de blir i stand til å håndtere denne type saker. På skolene har MRene i større grad samarbeidet om eller diskutert enkeltsaker med kolleger. Sammenlignet med 2010 er det en nedgang i antall saker til Kompetanseteamet, men statistikken lenger tilbake i tid viser at det totale antall saker i 2011 har en liten økning.

Til sammen har disse tiltakene bidratt til økt kompetanse, kunnskap og bevissthet om tvangsekteskapsproblematikken på skolene og utenriksstasjonene.

Vurdering av måloppnåelse og tiltak

For å få et generelt kompetanseløft i førstelinjen, må arbeidet mot tvangsekteskap forankres hos sektormyndighetene sentralt og kunnskap om tvangsekteskap inngå i sektorenes ordinære opplæring.

I samarbeid med skoleeierne (fylkeskommuner og kommuner) har IMDi bidratt med informasjon og opplæring i allerede eksisterende fora. Skoler som ikke har egen MR, er besøkt, og lærere og rådgivere har fått informasjon om håndtering av tvangsekteskap og andre relaterte problemområder. IMDi ved minoritetsrådgiverne har i samarbeid med lærere på forskjellige skoler utarbeidet en lærerveiledning "Retten til å ta egne valg", dette for å kunne knytte undervisning om tvangsekteskap til forskjellige fag. Implementering av veilederen vil være et viktig tiltak i det forebyggende arbeidet også i 2012.

IMDi har høsten 2011 arbeidet målrettet for å etablere fellesforståelse med Utenriksdepartementet (UD) om IR-rollen og arbeidet mot tvangsekteskap som en del av utenriktjenestens ansvar. Dette arbeidet knyttes opp mot øvrige oppgaver som ivaretas ved ambassadene som migrasjon, bistand og konsulærsaker. Ved den årlige stasjonssjefssamlingen som arrangeres i UD hvert år i august, var tvangsekteskap og IRenes arbeid tema for et av møtene. Responsen fra deltakende ambassadører var at IR-representanter er en viktig ressurs og at dette arbeidet bør opprettholdes og videreutvikles. Det ble også gitt uttrykk for at det skandinaviske samarbeidet på dette feltet bør styrkes.

I utdanningssektoren gjenstår det fortsatt å få arbeidet mot tvangsekteskap forankret i Utdanningsdirektoratet (Udir) og Kunnskapsdepartementet. IMDi har løpende samarbeid med Udir, og arbeidet med forankring vil ta utgangspunkt i dette og bli høyt prioritert også i 2012.

Politiet og barnevernet har erkjent ansvaret for saker som involverer æresrelatert vold og kontroll, herunder tvangsekteskap. Opplæringstiltak er under utvikling. Det er fortsatt utfordringer med hensyn til forankring og opplæring i utdannings-, arbeids- og velferdssektorene, men også her skjer det en positiv utvikling. Rutiner og samarbeid etableres i større grad og etterspørselen etter kompetanse øker.

Det tverretatlige samarbeidet som de fleste MRene og Kompetanseteamet deltar i, bidrar til å øke kompetansen også i andre sektorer. MRene, representanter fra Kompetanseteamet og IRene inviteres som innledere og foredragsholdere på seminarer og møter, men virkningen av dette er usikker dersom ansvaret for å utvikle arbeidet på feltet ikke forankres på toppnivå i de respektive etatene.

Enkeltsaker

Nye saker til MRene, IRene og Kompetanseteamet fordeler seg på følgende sakstyper *):

Sakstyper	MR/IR			Kompetanseteamet		
	2009	2010	2011	2009	2010	2011
Gjennomført tvangsekteskap	25	23	26	46	73	44
Frykt for tvangsekteskap	129	92	109	73	114	86
Etterlatt i utlandet	39	48	63	17	36	47
Frykt for å etterlates i utlandet	44	29	35	26	45	12
Trusler/vold	70	67	81	77	78	80
Ekstrem kontroll	122	110	91	19	10	7
Annet (proformaekteskap, bigami, kjønnslemlestelse)	9	4	13	18	22	18
Totalt	438	373	418	276	378	294

Kilde: IMDi

*) Det kan være overlappende rapportering mellom sakene til MR/IR og Kompetanseteamet. Tallene sier ikke noe om utviklingen i en sak, da den kun registreres én gang. Tabellen sier heller ikke noe om antall saker som det til enhver tid arbeides med, da mange saker går over lang tid.

Tallene for MRene og IReene viser relativt stabil sakstilgang, noe som viser at ordningen dekker et behov. Fordelingen av type saker på henholdsvis MRene, IReene og Kompetanseteamet bekrefter tidligere tendenser. MRene kommer i kontakt med elevene på et tidlig tidspunkt og kan arbeide forebyggende, mens IReene og Kompetanseteamet i større grad involveres i krisesaker. Kompetanseteamet er primært en veiledningstjeneste for førstelinjen og kommer derfor inn i sakene først når ungdom har kontaktet hjelpeapparatet. Tilsvarende involveres IReene ofte først når ungdom er i utlandet og problemer har oppstått.

Det nasjonale bo- og støttetilbudet for kvinner, menn, par og medfølgende barn, omfatter 18 boenheter for 26–30 personer. Tilbudet er hittil benyttet av 78 personer, hvorav 66 kvinner, 7 menn og 5 barn. Like mange har bodd i mer enn 6 måneder (20 personer) som under 6 måneder (20 personer), 15 personer har hatt en botid på under 3 måneder og 10 personer har hatt botid over 9 måneder.

Samarbeid i førstelinjen

Erfaringene har vist at tverretattlig samarbeid er avgjørende for koordinering og oppfølging av enkeltsaker. Kompetanseteamet har gjennom råd, veiledning og kompetansetiltak vært pådriver for økt samarbeid i førstelinjen. De fleste MRene har inngått i ulike former for lokalt samarbeid. IMDi har gitt FOU midler til kommunale samarbeidsprosjektet i Stavanger, Kristiansand, Trondheim og Skien.

Utenriksstasjonene

Utover bistand i enkeltsaker har IReene i økende grad lagt vekt på nettverksbygging og prosjektarbeid med landenes egne myndigheter, internasjonale og lokale organisasjoner, samt andre aktører av betydning for forebyggende/holdningsskapende arbeid, og som samarbeidspartener i enkeltsaker. Det legges vekt på å etablere kontakt mellom organisasjoner i hjemlandet og diasporaen i Norge. I 2011 har IMDi tatt imot besøk fra flere organisasjoner med utspring i Jordan, Irak og Syria. Hensikten med besøkene er å utveksle erfaringer og arbeidsmetoder, samt etablere gjensidig kunnskap om situasjonen i henholdsvis utvandrers- og innvandrerslandene.

Sterke slektskapsbånd og forpliktelser mellom innvandrerne i Norge og hjemlandet får ofte konsekvenser for ungdoms muligheter til egne livsvalg i Norge. Derfor er det nødvendig å arbeide med holdningsendringer parallelt i hjemlandet og i Norge. Erfaringene har vist migrasjons-aspektets og det transnasjonale perspektivets betydning for alle typer integreringsarbeid. IMDi vil vurdere hvordan denne erfaringen kan brukes i utviklingen av tiltak i Norge.

IRenes oppgaver knyttes opp mot utenriksstasjonenes arbeid med likestillingsspørsmål, kvinners/barns rettigheter, menneskerettigheter, og familie- og æresrelatert vold.

Tilskudd

Over post 821/71 er 8,950 mill. kr fordelt til 27 prosjekter. Organisasjonene har primært arbeidet innad i egne miljøer og mobilisert medlemmene i arbeidet mot tvangsekteskap, samt videreutviklet gode metoder rettet mot både ungdom og voksne. Mange av organisasjonene har hovedkontor i Oslo, men flere har nettverk rundt i landet. I tillegg er prosjekter i Drammen, Kristiansand, Stavanger, Bergen og Trondheim støttet. 20 prosjekter er videreføringer, 7 er nye. 4 prosjekter er i utlandet: i Tyrkia, Nord-Irak, Pakistan og Kenya (land der IR er utplassert). Ved årets slutt gjenstod det 0,279 mill. kr avsatt til klagebehandling, 0,746 mill. kr går til administrasjon av ordningen.

IMDis sluttrapport "Ikke bare tvangsekteskap" har en artikkel om frivillige organisasjoners forebyggende og holdningsskapende arbeid i handlingsplanperioden 2008-2011. Artikkelen oppsummerer IMDis arbeid med tiltak 17 i handlingsplanen og gir en analyse av resultatene og måloppnåelsen. Den viser hvilke tiltak og metoder som når målgruppen via de frivillige organisasjonene, og hva man bør satse på i fremtiden.

Kunnskapsutvikling

ISF har levert rapport om gutters rolle – "Makt og avmakt". Rapporten belyser gutters ulike roller og hvordan også de erfarer og håndterer motstridende forventninger, press og tvang. Undersøkelsen gir økt kunnskap om og forståelse for gutters situasjon og angir metoder for hvordan skole og hjelpeapparat skal kunne nå dem.

Fafos rapport "Levekår, familiepraksis og likestilling blant unge med ulik grad av innflytelse over valg av egen ektefelle" finner visse sammenhenger mellom grad av autonomi i partnervalg og andre variable som utdanning, yrkesdeltakelse og botid. Datagrunnlaget er imidlertid litt for begrenset til å kunne trekke helt klare konklusjoner. På dette feltet vil det være behov for videre forskning.

NTNU har levert en rapport om hvordan se og bistå unge som er utsatt for ekstrem kontroll. Rapporten har særlig rettet søkelyset mot skolens rolle og redegjør for metoder for å forebygge og håndtere tilfeller av ekstrem kontroll.

NOVA har i samarbeid med ISF vurdert dialog som metode for å forebygge og håndtere tvangsekteskapsaker. Også denne rapporten skisserer ulike tiltak og anbefalinger.

IMDi har selv utarbeidet en sluttrapport som oppsummerer erfaringene fra fire års arbeid mot tvangsekteskap - "Ikke bare tvangsekteskap". Her presenteres alt fra tall og trender til eksempler på forebyggende tiltak og prosjekter i regi av frivillige organisasjoner, skoler og utenriksstasjoner. Rapportens målgruppe er alle som møter barn og unge og deres familier gjennom sitt arbeid.

Arbeidsinnvandring

Styringsparameter:

- Ny i Norge med informasjon til arbeidsinnvandrere om rettigheter og plikter skal oppdateres årlig. Resultatkravet er at nettversjonen er oppdatert innen 30. september 2011 (jf. tiltak i St.meld. nr. 18 om Arbeidsinnvandring).

Resultater

Nettversjonen ble oppdatert innen fristen. Tilbakemeldinger fra brukerne er svært gode. Dette tyder på at Ny i Norge fortsatt treffer informasjonsbehovet. Ny i Norge brukes nå ikke bare av primærmålgruppen arbeidsinnvandrere, men også av offentlige etater i tjenesteytingen. Kommuner, voksenopplæringssentra, utdanningsinstitusjoner, bedrifter og frivillige organisasjoner distribuerer Ny i Norge til arbeidsinnvandrere.

I 2011 har det vært over 160 000 besøk og 723 282 sidevisninger på www.nyinorge.no. Dette er 100 prosent mer enn i 2010. 51 prosent kom fra utlandet (fra 180 ulike land), hvorav Polen (12 prosent), Litauen (7 prosent), Nederland (4,8 prosent), Tyskland (4,3 prosent) og USA (4,1 prosent) er landene med flest besøk. Antall besøk fra utlandet økte kraftig i mai og juni og på slutten av året – november og desember. Økningen på slutten av året skyldes spesielt økningen i besøk fra landene som Spania, Portugal og Hellas. Det tyder på at det er de som nettopp har fått jobb i Norge eller vurderer å arbeide i Norge, som besøker nettsiden. De mest besøkte temaene er fortsatt flytting til Norge (registrering), arbeidsforhold og arbeidsmiljø, norskopplæring, barn og skolesystemet. Alle 45 000 eksemplarer av den oppdaterte papirversjonen (på norsk, engelsk og polsk) ble distribuert i 2011.

Oppdateringen av Ny i Norge bygger på innhentede tilbakemeldinger fra brukerne, samt offentlige etater og frivillige organisasjoner som har hyppig kontakt med målgruppen.

Vurdering av måloppnåelse

Arbeidsinnvandrerne blir etter hvert en stor og nødvendig del av arbeidskraften i Norge. I NAV Eures undersøkelsen gjennomført av Perduco oppgir hver fjerde virksomhet i offentlig sektor og nesten hver tredje (31 prosent) i privat sektor at de hadde benyttet arbeidskraft fra ett eller flere EU/EØS-land i løpet av de siste 12 månedene, og 34 prosent av de private og 18 prosent av de offentlige virksomhetene oppga at de var i stor eller svært stor grad avhengig av denne arbeidskraften. Over tre av ti virksomheter mente det var sannsynlig at de vil benytte arbeidskraft fra ett eller flere EU/EØS-land i løpet av de neste 12 månedene.

EØS-borgere trenger ikke lenger å søke om en tillatelse for å komme til Norge. De trenger kun å registrere seg hos politiet. Dette gjør at det er svært vanskelig å ha en nøyaktig oversikt over hvor mange arbeidsinnvandrere som til enhver tid oppholder seg i Norge. SSB statistikken viser fortsatt at polakker er den største arbeidsinnvandringsgruppen (over 60 000).²

Prognoser fra Norges Bank og SSB viser at Norge får over 220 000 nye arbeidsplasser frem til 2014. Både SSB og Norges Bank legger til grunn en nettoinnvandring på 45 000

² Vi venter på tall fra UDI på antall EØS-registreringer og antall oppholdstillatelser gitt pga. arbeid til borgere fra utenfor EØS-området. De skal ettersendes så fort de er klare hos UDI.

personer hvert år fra i år fram til 2014, og SSB regner med at de fleste av de nye jobbene vil bli dekt ved økt arbeidsinnvandring. NAV venter at bedringen i det norske markedet (spesielt i bransjene dominert av arbeidsinnvandrere) vil føre til fortsatt høy arbeidsinnvandring de neste 2 årene.

Økt arbeidsinnvandring kan føre til sterkere press på det offentlige tjenesteapparatet og vil stille høyere krav til tjenesteyting overfor arbeidsinnvandrere og på sikt også deres familiegjenforente. Det kan også oppleves større press på boligmarkedet hvor nyankomne arbeidsinnvandrere vil konkurrere med andre grupper som søker på utleiemarkedet (flyktninger, studenter og nyetablerte). Det kan føre til at de aksepterer dårlige forhold på grunn av boligmangel, eller at de bidrar til prisøkning på boligmarkedet.

Flere regionkontor melder om en økning i antall henvendelser fra kommuner angående arbeidsinnvandring. Det etterspørres mer informasjon om arbeidsinnvandrernes rettigheter blant annet om bistand fra NAV for arbeidsledige arbeidsinnvandrere og deres familiegjenforente og rett til tolk. Kommuner etterlyser at IMDi skal spille en større rolle på feltet, og at arbeidsinnvandring må sees i sammenheng med det øvrige arbeidet med integrering av flyktninger i kommunene. Kommunale barneverntjenester etterspør tiltak rettet mot ungdom og barn til arbeidsinnvandrere som opplever isolasjon og vansker med å bli kjent og integrert i lokalsamfunnet.

Kommunene som anser arbeidsinnvandrere som avgjørende for fremtidig befolkningsvekst, ønsker å jobbe planmessig for å holde på disse ressursene. Disse spør om bistand med planlegging av tiltak i de ulike tjenesteområdene.

Tiltak

Det samarbeides med IMDis prosjekt som jobber med utvikling av informasjonspakken for familiegjenforente kvinner for også å forbedre informasjonen til familiegjenforente med arbeidsinnvandrere.

I 2011 har 5 organisasjoner fått støtte til informasjons- og veiledningstiltak rettet spesifikt mot arbeidsinnvandrere over post 821/71. Organisasjonene formidler informasjon om rettigheter og plikter og bidrar til nettverksbygging og integrering i lokalmiljøet. Mangel på norskkunnskaper gjør det fortsatt vanskelig å orientere seg i det norske samfunnet, spesielt i kontakt med det offentlige tjenesteapparatet. Flere prosjekter retter sin fokus mot familiegjenforente kvinner hvor arbeid og familie er viktige temaer. Et av prosjektene retter seg spesielt mot litauiske arbeidsinnvandrere. Forskjellige metoder tas i bruk: informasjonsmøter/temakvelder, mentor-opplegg og spesielt tilpassede kurs.

Delmål 5: Høyere sysselsetting blant innvandrere

Sysselsetting blant innvandrere generelt

Det er ikke eget styringsparameter, men tildelingsbrevets innledning sier:

- IMDi skal, i samarbeid med relevante etater og samarbeidspartnere, bidra til å øke sysselsettingen blant innvandrerbefolkningen og bidra til at innvandrere ikke utstøtes fra arbeidsmarkedet.

Resultater

Antall sysselsatte innvandrere økte med 23 700 fra 251 161 i 4. kvartal 2009 til 274 826 i 4. kvartal 2010. Fordi innvandrerbefolkningen økte, var andelen sysselsatte nesten uendret, på 61,6 prosent. I hele befolkningen gikk andelen ned, fra 69,7 til 69,1 prosent. Blant innvandrergroppene hadde innvandrere fra Afrika største nedgang med 1,4 prosentpoeng til 43,9 prosent. 65,8 prosent av innvandrermenn var sysselsatt, mens kvinnene lå på 57,1 prosent. I hele befolkningen var andelen henholdsvis 71,6 og 66,5 prosent. Avstanden mellom innvandrerkvinner og kvinner i hele befolkningen (9,4 prosentpoeng) er atskillig større enn forskjellen mellom menn (5,8 prosentpoeng). (Kilde: Registerbasert sysselsettingsstatistikk for innvandrere, 4. kvartal 2010, SSB.)

Den registrerte ledigheten blant innvandrere gikk ned fra 7,8 prosent i august 2010 til 7 prosent i august 2011. Det var kun blant menn at ledigheten gikk ned. Det var nedgang også i resten av befolkningen, hvor den registrerte ledigheten gikk fra 2,3 til 2,2 prosent. Totalt var 22 149 innvandrere registrert ledige i august 2011. Det er 501 færre enn året før. Innvandrere fra EU-landene i Øst-Europa hadde den største nedgangen i den registrerte ledigheten, på 2 prosentpoeng fra 3. kvartal 2010 til 3. kvartal 2011. Innvandrere fra de øvrige verdensregionene hadde en reduksjon i ledigheten på mellom 0,1 og 0,6 prosentpoeng. Innvandrere fra Afrika har fortsatt høyest ledighet, på 14,4 prosent. Dernest kommer innvandrere fra Asia, med en andel på 9,1 prosent ledige. Videre ser vi at innvandrere fra Øst-Europa utenom EU og de fra Sør- og Mellom-Amerika ligger omtrent likt på henholdsvis 7,5 og 7,4 prosent. Gruppen fra EU-landene i Øst-Europa befinner seg nå på 6,8 prosent. Blant norskfødte med to innvandrerforeldre (fra 15-29 år) var ledigheten på 5 prosent i august 2011. Det er 1 prosentpoeng lavere enn året før. Det er 1,4 prosentpoeng over nivået blant jevnaldrende i majoritetsbefolkningen. (Kilde: Registrert arbeidsledighet blant innvandrere, 3. kvartal 2011, SSB)

Vurdering av måloppnåelse

IMDi finner ikke endringene knyttet til sysselsetting og til ledighet blant innvandrere oppsiktsvekkende. Svingninger i finansmarkedet, med påfølgende svingninger i sysselsettingen og arbeidsmarkedet har ikke endret nevneverdig på forskjellen mellom innvandrere og befolkningen for øvrig.

Det lave sysselsettingsnivået i den afrikanske og til dels den asiatiske gruppen må blant annet ses i sammenheng med at en større andel av disse innvandrerne er flyktninger med kortere botid i Norge. Mange av flyktningene og deres familiegjenforente er beskjeftiget med introduksjonsordninger de første par årene de er bosatt i Norge og er dermed utenfor arbeidsstyrken. Av den grunn har botiden i Norge større betydning for sysselsettingsnivået i disse gruppene enn den har for dem fra EØS-landene, der mange er arbeidsinnvandrere og er i jobb kort tid etter ankomsten.

Nedgang i ledighet blant innvandrermenn må sees i sammenheng med nedgang i ledigheten innenfor mannsdominerte yrkesgrupper i bygge - og anleggsvirksomhet og i industrien. Samtidig har det vært en viss økning i ledigheten i de kvinnedominerte

yrkene tilknyttet offentlig sektor. Ifølge NAVs bedriftsundersøkelse høsten 2011 er bedriftenes sysselsettingsforventninger på det høyeste nivået rapportert etter finanskrisen. Dette kan ses i sammenheng med at sysselsettingsveksten det siste året har vært større enn i de foregående årene. 31 prosent av bedriftene i høstens bedriftsundersøkelse oppgir at de regner med å øke sysselsettingen det neste året, mens 9 prosent regner med å måtte nedbemanne. (Kilde: Arbeid og velferd, rapport nr. 4-2011, NAV)

Tiltak

For å bidra til økt sysselsetting og redusert ledighet gjennomfører IMDi tiltak innenfor kvalifisering, kunnskapsformidling, råd og veiledning om mangfold i arbeidslivet og entreprenørskap. IMDi har innledet arbeidet for at flere kommuner innfører ordning med å innkalle minst en kvalifisert jobbsøker med innvandrerbakgrunn til intervju.

Når det gjelder omtale av IMDis kvalifiseringstiltak, viser vi til punktene om Ny sjanse og entreprenørskap som er omtalt særskilt nedenfor. For omtale av norskopplæring og introduksjonsordningen, se under delmålene D2 og D3.

Mangfoldsportalen formidler kunnskap og verktøy, tips og erfaringer, samt gode eksempler om et flerkulturelt arbeidsliv til virksomheter i både offentlig og privat sektor. I desember 2011 var det gjennomsnittlig 82 besøkende og 284 sidevisninger per dag, med en gjennomsnittlig besøkslengde på 5,18 minutter. Bruken av portalen har holdt seg stabil siden etableringen i 2009. Nyhetsbrevet har rundt 300 abonnenter og sendes ut ca. annen hver måned.

I november lanserte IMDi i samarbeid med Universitetet i Bergen et interaktivt treningsprogram for ledere på Mangfoldsportalen. Programmet er utviklet på bakgrunn av et forskningsarbeid blant ledere i norsk arbeidsliv.

Mangfoldsportalen er markedsført med annonser i "Personal og ledelse" (HR-Norge), i to bilag i Dagens Næringsliv om henholdsvis "Mangfold i arbeidslivet" og "Gode arbeidsplasser", samt med stand på Personalkonferansen for offentlig sektor og Rekrutteringsdagene (begge HR-Norge).

IMDi har holdt foredrag og gitt råd og veiledning om rekruttering og ledelse/HR til Hdir, ledelsen i BLD, Norske Veritas, Karrieresenteret i Østfold, Nasjonal konferanse om arbeid og integrering, Posten Norge og NRK, dog i noe mindre omfang enn tidligere. Flere av IMDis regionkontorer har arrangert regionale samarbeidsmøter for kommuner, lokale organisasjoner for arbeidslivets parter og andre aktører med temaene rekruttering og mangfold i arbeidslivet. Alle IMDis regionkontorer har i tillegg satt i gang regionale prosjekter som skal bidra til bedre samarbeid mellom kommune/NAV-kontor og lokalt næringsliv.

I 2011 var det to nye kommuner som innførte fast ordning med å innkalle minst én kvalifisert jobbsøker med innvandrerbakgrunn til intervju. I tillegg har IMDi vært i dialog med flere kommuner som vurderer å innføre ordningen i hele eller deler av sin virksomhet. IMDi har påbegynt arbeidet med å kartlegge og systematisere erfaringer med denne ordningen i kommuner/fylkeskommuner som allerede har innført den.

Sysselsetting blant innvandrere i staten

Styringsparametre:

- Andel arbeidsgivere blant de heleide statlige virksomhetene som kan dokumentere at de har tiltak for rekruttering til lederstillinger av personer med innvandrerbakgrunn. Resultatkravet er at andelen skal øke.
- Andel personer med innvandrerbakgrunn ansatt i staten og heleide statlige virksomheter. Resultatkravet er at andelen skal øke i sektorer og stillingskategorier der personer med innvandrerbakgrunn er underrepresentert.

Resultater

Rapportering om mangfold i heleide statlige virksomheter gjelder for 2010. Rapportering for 2011 vil bli klart i løpet av vårsemesteret 2012. I 2010 var det 11 av de heleide statlige virksomhetene som rapporterer at de hadde gjennomført tiltak for rekruttering til lederstillinger. Fire av disse virksomhetene hadde innvandrere som en prioritert målgruppe for tiltakene. Dette er samme antall virksomheter som året før.

Andelen ansatte med innvandrerbakgrunn i staten økte fra 8,3 prosent i 2009 til 8,4 prosent i 2010. Andelen ansatte innvandrere fra Afrika, Asia, Latin-Amerika, Oseania unntatt Australia og New Zealand, og Europa utenom EU/EØS økte fra 4,2 prosent i 2009 til 4,3 prosent i 2010. (Kilde: Registerbasert sysselsettingsstatistikk for innvandrere, 4. kvartal 2010, SSB.)

Andelen ansatte med innvandrerbakgrunn i heleide statlige virksomheter økte fra 8,4 prosent i 2009 til 9 prosent i 2010. Andelen ansatte innvandrere i virksomhetene fra Afrika, Asia m.fl økte fra 5,7 prosent i 2009 til 6 prosent i 2010. (Kilde: Registerbasert sysselsettingsstatistikk for innvandrere, 4. kvartal 2010, SSB.)

Det foreligger ikke statistikk for sektorer og stillingskategorier i staten der personer med innvandrerbakgrunn er underrepresentert. IMDi vil følge opp dette i 2012.

Vurdering av måloppnåelse

Resultatene tyder på at utviklingen går i riktig retning når det gjelder å øke andelen ansatte med innvandrerbakgrunn i både staten og i heleide statlige virksomheter. IMDi vurderer imidlertid at utviklingen samlet sett ikke har optimalt tempo. Det har ikke vært noen økning i andel (eller antall) arbeidsgivere blant de heleide statlige virksomhetene som dokumenterer at de har tiltak for rekruttering av personer med innvandrerbakgrunn til lederstillinger. For å sette større fokus på dette, og for å øke virksomhetenes arbeid med mangfold for øvrig, arrangerte IMDi en workshop om å etablere et nettverk om mangfold for HR-tilsatte i virksomhetene. Forslaget ble godt mottatt og nettverket skal startes opp i 2012.

Andelen ansatte med innvandrerbakgrunn har økt både i staten og i de heleide statlige virksomhetene. Dette kan tyde på at myndighetenes fokus og tiltak for økt mangfold de senere årene har effekt.

For å bidra med kompetanse om rekruttering av innvandrere og mangfoldsledelse og mangfoldsarbeid for øvrig deltar IMDi i et nettverk om mangfold for 6 statlige etater. Disse er Skatteetaten, NAV v. Arbeids- og velferdsdirektoratet, Toll- og avgiftsdirektoratet, Forsvarsstaben, Politidirektoratet, samt Statens Vegvesen. Likestillings- og diskrimineringsombudet deltar også i nettverket.

Sysselsetting blant innvandrerkvinner

Styringsparameter:

- Andel sysselsatte innvandrerkvinner. Resultatkravet er at andelen skal øke.

Resultater

Per 4. kvartal 2010 var andelen sysselsatte innvandrerkvinner 57,1 prosent, uendret fra 4. kvartal 2009. Sysselsettingen blant menn var 65,8 prosent. I hele befolkningen var andelen henholdsvis 66,6 og 71,6 prosent. Avstanden mellom innvandrerkvinner og kvinner i hele befolkningen (9,4 prosentpoeng) er atskillig større enn forskjellen mellom menn (5,8 prosentpoeng). (Kilde: Registerbasert sysselsettingsstatistikk for innvandrere, 4. kvartal 2010, SSB.) Ledigheten for kvinner var omtrent uendret, både blant innvandrere og i befolkningen ellers.

Vurdering av måloppnåelse:

Andelen sysselsatte innvandrerkvinner har ikke økt. IMDi vurderer at dette ikke er tilfredsstillende. Ledigheten for kvinner var omtrent uendret, både blant innvandrere og i befolkningen ellers. Som nevnt over var det en viss økning i ledigheten i de kvinnedominerte yrkene tilknyttet offentlig sektor. På grunn av denne utviklingen har innvandrerkvinner nå høyere ledighet enn innvandrer menn, det vil si 7,6 mot 6,6 prosent.

Tiltak

Innvandrerkvinner er en prioritert gruppe innenfor IMDis kvalifiseringsarbeid, slik som Ny sjanse, norskopplæring og introduksjonsprogram. For økt fokus på muligheter og motivasjon av innvandrerkvinner til arbeid var temaet på Kvinnedagen 8. mars "Fra frivillighet til arbeid". IMDi ønsket å sette fokus på hvordan frivillig arbeid kan være en døråpner til arbeidslivet og fremme integrering. Målgruppen var arbeidsledige innvandrerkvinner, hjemmearbeidende kvinner, aktivt arbeidssøkende kvinner samt kvinner bosatt i Norge på grunnlag av familiegjenforening eller familieetablering. Ca. 1400 kvinner deltok.

Ny sjanse

Styringsparameter:

- Andel deltakere i Ny sjanse som går over i arbeid eller utdanning. Resultatkravet er 45 prosent.

Tiltak

IMDi har i 2011 gjennomført oppfølgingsmøter og nettverkssamlinger for samtlige prosjekter i Ny sjanse, med fokus på mål- og resultatstyring.

Det er avsatt egne midler til metodeutvikling og metodedokumentasjon av Ny sjanse-arbeidet. I 2011 har Arbeidsforskningsinstituttet (AFI) gjennomført en kartleggingsundersøkelse av ungdommer i Ny sjanse. Hensikten med studiet er å kartlegge hvordan prosjektene arbeider med ungdommene i rekruttering til prosjekt, veiledning, oppfølging og formidling. Studiet skal også se på om ungdom i Ny sjanse

skiller seg fra ungdommer for øvrig, og om hvordan tilrettelegging i kvalifiseringsarbeidet kan være nødvendig og hensiktsmessig. Rapporten publiseres 2. kvartal 2012.

På oppdrag fra IMDi analyserer SSB langtidseffektene for deltakerne i Ny sjanse i perioden 2005 til oktober 2009. Analysen publiseres våren 2012.

Etablerervirksomhet blant innvandrere

Styringsparameter

- Andel etablerere med innvandrerbakgrunn. Resultatkravet er at andelen skal øke.

Resultater

Andelen nye etableringer av personer med innvandrerbakgrunn utgjorde 19 prosent per 1.1.2010. Det har vært en stigende tendens, fra 11 prosent i 2002.

Personer med innvandrerbakgrunn utgjorde 10,9 prosent av alle eiere av personlig eide foretak, og 1,2 prosent av alle eiere av aksjeselskap i 2010. 2,7 prosent av eierne av ulike foretak, dvs. både personlig eide foretak og aksjeselskaper, hadde innvandrerbakgrunn.

Vurdering av måloppnåelse

Andelen bedriftseiere med innvandrerbakgrunn er økende. Dette er særlig merkbart når en ser på utviklingen av eiere av personlig eide foretak over tid.

Pilotprosjekt

IMDi hadde 3,25 mill. til disposisjon for å initiere et pilotprosjekt som skulle opprette et regionalt senter for etablerere med innvandrerbakgrunn. IMDi inviterte Drammen kommune til å søke om midler og delta i et prøveprosjekt i 2011 for å vinne erfaringer med utformingen av etablering av et regionalt etablerersenter som modell for andre kommuner som ønsker å etablere et regionalt etablerersenter for innvandrere.

Drammen kommune fikk avslag da IMDi vurderte at søknaden ikke oppfylte intensjonene for tildeling av midler slik det fremkom i tildelingsbrevet. Dette medførte at store deler av midlene IMDi hadde til disposisjon ikke ble benyttet, men overføres til 2012 (med unntak av de 200 000 til Drammen regionråd til andre formål).

Utvikling av gode modeller for finansieringsordninger

Nordlandsforskning har fått i oppdrag av IMDi å identifisere og utvikle gode modeller for finansieringsordninger for etablerere med innvandrerbakgrunn. Prosjektet avsluttes våren 2012.

Delmål 6: Høy deltakelse i samfunnslivet blant innvandrere og deres barn

FRIVILLIGE ORGANISASJONER

Styringsparameter:

Styrket bidrag fra frivillige organisasjoner til økt deltakelse for personer med innvandrerbakgrunn. Resultatkravet er at de organisasjonene IMDi har samarbeidsavtaler

med skal gjennomføre lokale tiltak for økt deltakelse, samt øke andelen tillitsvalgte, ansatte og medlemmer med innvandrerbakgrunn.

Vurdering av måloppnåelse

De seks frivillige organisasjonene hadde i 2011 til sammen ca. 150 lokale tiltak for økt deltakelse. (Kilde: Underveis rapportering fra organisasjonene per 1.11.11). De samlede aktivitetene organisasjonen har igangsatt i 2011 har etter vår oppfatning bidratt til økt deltakelse for personer med innvandrerbakgrunn. Noe evalueringsrapporten av intensjonsavtalene også dokumenterer. Den samlede aktivitet i 2011 strekker seg fra tilrettelagte aktiviteter som leksehjelp til tiltak for økt medlemskap og ansettelser i organisasjonene. Det er et mål at deltakerne blir loyet over som aktive medlemmer i organisasjonene.

Tiltak

I 2011 er det over kap. 821, post 71 gitt støtte på 3,315 mill. kr til de seks organisasjonene som IMDi har intensjonsavtaler med: Frivillighet Norge, Norges Røde Kors, Norsk Folkehjelp, Norges Fotballforbund, Norske Kvinners Sanitetsforening og Redd Barna.

Eksempler på tilrettelagte aktiviteter

For 2011 har organisasjonene fått tilskudd til aktiviteter som skal bidra til kvalifisering og aktiviteter for enslig mindreårige. Tiltakene retter seg mot barn/unge, jenter/kvinner, familier og foreldre. Eksempler på lokale tiltak: leksehjelp til deltagere i introduksjonsprogram i regi av Røde Kors. Redd Barna har aktiviteter for enslige mindreårige i bofelleskap (Ås), samt tiltak etter modellen "Støttespillere for enkeltfamilier" (Lørenskog). Fotballforbundet utvikler en veileder for hvordan arrangere jentefestivaler. Flere av tiltakene som det er gitt midler til, er prøvd ut over flere år, og er nå en del av organisasjonenes ordinære virksomhet og formidles gjennom verktøykasser og brosjyrer.

Eksempler på tiltak for økt deltakelse

For 2011 har organisasjonene hatt økt fokus på arbeidet med å øke andelen innvandrere som frivillige, tillitsvalgte og ansatte i organisasjonene. Røde Kors har utarbeidet retningslinjer for mangfold, utarbeidet en Mangfoldsveileder med konkrete tips, gode erfaringer og metoder for hvordan distriktene og lokalforeningen kan bli mer mangfoldig. I tillegg er det utarbeidet temakurs om mangfold som inngår i den landsdekkende Røde Kors skolen. Norsk Folkehjelp arbeider med å øke andelen tillitsvalgte med innvandrerbakgrunn gjennom "Folkevennaktiviteter". I tillegg er det i prinsippprogrammet og den nasjonale strategi for 2011-2015 vedtatt at Norsk Folkehjelp skal arbeide aktivt for økt mangfold i egen organisasjon. Norges Fotballforbund jobber i forhold til barn og unge og foreldre med minoritetsbakgrunn. Viser her blant annet til rapporten utarbeidet av Comte analysebyrå for Fotballforbundet: "Foreldredeltagelse i Groruddalen" (2011).

Evalueringsrapport av intensjonsavtalene

Evalueringsrapport av intensjonsavtalene ble gjennomført i 2011 av Ideas2evidence og funnene i rapporten ble presentert for departementet og samarbeidsorganisasjonene 11.12.2011. Evalueringen viser at intensjonsavtalene har bidratt til å styrke organisasjonenes arbeid overfor flyktninger og innvandrere, blant annet gjennom økt aktivitet på integreringsfeltet. Avtalene har styrket samarbeidet mellom offentlig og frivillig sektor og

i tillegg har avtalene styrket organisasjonenes muligheter til å inngå samarbeid med kommunale aktører som er avgjørende for å lykkes med å etablere velfungerende og varige tiltak lokalt.

For øvrig viser Ideas2evidence til at avtalene i det store og hele har fungert i tråd med intensjonene og det er etablert et godt utgangspunkt for fremtidig samarbeid.

Sentrale anbefalinger i rapporten:

- Avtalen bør videreføres.
- Overordnede intensjoner i avtalen bør opprettholdes.
- Målsetting med økt inkludering bør styrkes.
- Det bør legges til rette for erfaringsutveksling og samarbeid mellom organisasjonen.
- Kunnskap om intensjonsavtalene bør økes i organisasjonene.

Evalueringsrapportens funn og anbefalinger vil bli behandlet og fulgt opp i løpet av 2012 og blant annet i forbindelse med tildeling av midler for 2012.

Samhandling mellom lokale myndigheter og innvandrerbefolkningen

Styringsparameter

Styrket samhandling mellom lokale myndigheter og innvandrerbefolkningen, gjennom samarbeid med kommuner og fylkeskommuner for å utvikle flere dialogfora som innvandrerråd og flerkulturelle utvalg. *Resultatkrav:* Gjennomførte samarbeidstiltak med kommuner og fylkeskommuner.

Vurdering av måloppnåelse

IMDi har etablert samarbeid med flere kommuner, fylkeskommuner og innvandrersamfunn for å stimulere dem til etablering av lokale møteplasser, som kan bidra til økt dialog og samhandling. I møte med kommuner og organisasjoner ble det gitt råd og veiledning, samt formidlet IMDis guide om utvikling av lokale møteplasser.

I samarbeid med fylkeskommunene, innvandrersamfunnene, og innvandrerrådene i Hedmark, Oppland og Buskerud ble det i mars 2011 arrangert et seminar på Gjøvik. Tema var blant annet styrking av samarbeidet mellom organisasjoner, etablering og utvikling av lokale møteplasser/dialogfora, samt hvordan lokale møteplasser kan bidra til bedre integrering- og inkludering av innvandrerbefolkningen.

Tiltakene har bidratt til at det er blitt etablert følgende nye dialogfora/møteplasser, samt at det i en del kommuner er igangsatt en prosess for etablering av møteplasser.

Måloppnåelsen for etablering og utvikling av lokale møteplasser/dialogfora synes å være tilfredsstillende siden det i de siste 2-3 årene er blitt etablert flere nye møteplasser som innvandrerråd og flerkulturell utvalg i kommuner og fylkeskommuner.

De fleste kommuner med stor innvandrerbefolkning har i dag slike møteplasser. Erfaringer viser imidlertid at arbeidet med utvikling av møteplasser prioriteres ulikt av kommuner og fylkeskommuner. Utfordringen er å bidra til å utvikle disse møteplassene

slik at de kan bli viktige arenaer for dialog og samhandling. IMDi vil sette fokus på dette arbeidet blant annet i forbindelse med partnerskapsavtaler med kommunene i 2012.

Tiltak

IMDi har i de siste årene etablert et nettverk rundt kap. 821, post 71 "Tilskudd til frivillig virksomhet." Nettverket har et særskilt fokus på utvikling av et bærekraftig og mangfoldig organisasjonsliv i fylkeskommunene samt etablering og utvikling av lokale møteplasser. IMDi samarbeider med Aust-Agder og Vest-Agder fylkeskommunene om etablering om egne innvandrerråd.

IMDi har inngått en samarbeidsavtale med Bydel Bjerke i Oslo kommune hvor bydelen har forpliktet seg til å være en foregangsbydel når det gjelder utvikling av foreningslivet i flerkulturelle lokalsamfunn. Som ledd i dette samarbeidet har bydelen gjennomført en studie om hvilken rolle det offentlige kan spille for å tilrettelegge for et inkluderende og bærekraftig foreningsliv.

IMDi har i 2011 hatt særlig fokus på Bergen som har få relevante møteplasser /dialogfora. På den bakgrunn startet IMDi opp et arbeid for å vurdere muligheten for å etablere en "mangfoldsgruppe" som kan være gode representanter for det religiøse, etniske og kulturelle mangfoldet i byen. Det jobbes videre med dette prosjektet i 2012.

IMDi har samarbeidet med Bydel Alna i Oslo kommune om etablering av et dialogforum "Furuset Believers" hvor ulike trossamfunn deltar. Hensikten er å skape forståelse og toleranse på tvers av ulike trossamfunn.

I et samarbeid mellom IMDi, Justisdepartementet og Internasjonal Helse og Sosialgruppe (IHSG) ble det avviklet et stort dialogmøte/seminar i Oslo i desember 2011 om forebygging av radikaliserings blant innvandrerungdom.

IMDi har avholdt møter med Biskopen i Hamar i forbindelse med oppretting av "Dialogforum for religiøse ledere" i Hamar-regionen.

Områdesatsing

Styringsparameter:

Ikke eget styringsparameter, men i tildelingsbrevet heter det:

"IMDi skal ha den praktiske og administrative oppfølgingen av BLDs samordningsansvar i statlig sektor for programområde fire i Groruddalssatsingen og for Oslo Sør-satsingen. Videre skal direktoratet bidra i utviklingen av områdesatsing som virkemiddel for å forbedre levekår i utvalgte områder med særlige utfordringer. IMDi skal samrå seg med Husbanken i dette arbeidet."

Vurdering av måloppnåelse

IMDi har fulgt opp samordningsansvaret i statlig sektor for programområde fire i Groruddalssatsingen som dekker bydelene Alna, Bjerke, Stovner og Grorud og for Oslo Sør-satsingen som dekker bydel Søndre Nordstrand. Direktoratet har formidlet forsknings- og erfaringsbasert kunnskap fra satsingene.

Midtveisevalueringen av Groruddalssatsingen (NIBR/TØI 2011) konkluderte med at satsingen er på rett vei - tiltakene er riktig tenkt og godt gjennomført. Dokumenterte effekter for delmålene er imidlertid få, og dette kan skyldes at det ikke er godt nok samspill med tiltak utenfor satsingen. Det anbefales blant annet bredere målgruppefokus, økt erfaringsdelingsdeling og sysselsettingstiltak.

Følgeevaluering for Groruddalssatsingen viste også behov for tettere kobling mellom satsingen og øvrig offentlig aktivitet. IMDi har derfor satset på å dele kunnskap både internt og eksternt om områdesatsing som metode og erfaringer fra pågående satsinger.

Rapporten Utviklingen i Søndre Nordstrand (NIBR 2011:19) med fokus på unge og innvandrere viser at Oslo Sør-satsingen har bidratt til økt integrering og inkludering. Flere grupper har deltatt gjennom foreninger, lavterskeltilbud og nettverk. Resultatet er styrket kunnskap om lokaldemokrati, frivillighet og stedstilhørighet. Stikkord for videre arbeid er: lokalt, lavterskel og relasjonsbyggende. Større tiltak, fremfor mange små, etterlyses. Optimalisert søknadsprosedyre, bedre samordning av tiltak, muntlig informasjon og brobygging mellom ulike foreninger anbefales.

Tiltak

Norskferdigheter ved skolestart og foreldremedvirkning

Gjennom gratis kjernetid (BLD) har deltagelse i barnehage for 4- og 5-åringer stabilisert seg på rundt 90 prosent i Groruddalen og Søndre Nordstrand. Forventninger til bedre norskkunnskaper blant minoritetsspråklige barn ved skolestart er høye. Midtveisevalueringen fremhever at gratis kjernetid i Groruddalen har gitt bydelene unik mulighet til dialog med og rekruttering av innvandrerkvinner til ulike tilbud. Barnas norskferdigheter er ikke vurdert. Evaluering av gratis kjernetid utføres av SSB og FAFO i perioden 2011-2014.

Læringsresultater, gjennomstrømming og samarbeid (skole, bydel, hjem)

Midtveisevalueringen fant ingen effekt på skoleprestasjoner i verken "Skolen som kunnskapssenter og inkluderende møteplass" (Kunnskapsdepartementet/Oslo kommune) og Utvidet skoledag (Oslo Kommune). NIBR fremhever likevel mange gode erfaringer og peker på negativ effekt som mulig alternativ. Skoletiltak for perioden 2012-2016 (KD) er under utvikling i tett samarbeid med Oslo kommune. Det forventes oppstart i 2012. Ovennevnte skoletiltak er felles for begge satsingene. I tillegg har Handlingsprogram Oslo Sør startet opp et matematikkprosjekt på 10 trinn og VG1 for å forhindre frafall (Oslo kommune).

Barn og unge

IMDi deltar i et samarbeid med andre direktorater for styrket samhandling der direktoratene har overlappende oppgaveansvar, i første omgang for å samordne innsatsen for barn og unge. Det er avdekket behov for mer operasjonell samhandling. IMDi har deltatt i Bufdirs arbeid med å lage ny strategiplan for barn og unge med nedsatt funksjonsevne, og derigjennom sørget for mainstreaming av problemstillinger knyttet til innvandrerbakgrunn.

IMDi har, sammen med BLD (BUA) og Utdanningsdirektoratet, finansiert produksjonen av en DVD "oppvekst i Norge" som skal gi informasjon til foreldre fra andre land, om det å ha barn i Norge (fakta, regelverk, rettigheter og plikter). Målsetningen er ferdigstilling av DVD-en i første halvår 2012.

Sysselsetting

Økt sysselsetting er viktige delmål i satsingene, med få og små tiltak.

Midtveisevalueringen påpeker at "Norskoffensiv i Groruddalen" (Oslo kommune) og Levekårstiltakene (Oslo kommune) retter seg mot målgrupper som står for langt fra arbeidslivet. Bydel Alnas levekårstiltak er rekruttering og pre-kvalifisering av innvandrerkvinner, og bydel Grorud har "Jobbsjansen for ungdom" i samarbeid med Vålerenga IF. I bydel Søndre Nordstrand er det stor etterspørsel etter de 50 plassene hos "Sommerjobb for Ungdom", også tiltaket arbeidsnorsk for ansatte meldes som vellykket. Via Kvalifiseringscenters Kvinner driver kantine (Oslo kommune) er ansett som vellykket og lagt over i ordinær drift. Mangfoldsløft (Arbeidsdepartementet) ble prosess- og resultatevaluert av Rambøll Management i 2008-2011. Som ett av tre prosjekter deltok Oslo Sør-satsingen. Her var målgruppen innvandrere fra Asia, Afrika osv. med høyere utdanning. Målet var overgang til arbeid i tråd med kvalifikasjoner, metodikk for veiledning og formidling av målgruppa, og god intern kompetanseoverføring. Prosjektet hadde svært høy overgang til arbeid. Suksesskriterier er grundig kartlegging og skreddersøm med veiledning, oppfølging og tiltaksløp. NAV fikk høy tillit blant deltagere som følge av prosjektet.

Folkehelse

Erfaringer fra "Stork Groruddalen" og "Jeg KAN" (Helse- og omsorgsdepartementet) videreføres i 2011 og 2012 for gradvis overføring til ordinær drift i forbindelse med opprettelse av Frisklivssentraler i Groruddalen. Driften av Familiesenteret (Oslo kommune) i Søndre Nordstrand ble til bydelen i 2011, Prosjektet Linkarbeider fremheves som viktig for dialog mellom den somaliske befolkningen og bydelens virksomheter.

Deltagelse, fritid og frivillighet

Ungdomsfyrtårnene i Groruddalen fremheves som suksesser, og ønskes overført til drift fra 2012. Innen Handlingsprogram Oslo Sør er en rekke nye frivillighets- og idrettstiltak startet opp, eksempler: Ungdomsbølgen - Lederskole for ungdom, Naboprojektet - mot kriminalitet, fotball- og svømmekurs, medieverksted, matskole, markering av minneåret for Benjamin Hermansen, sommerturer for ungdom og medvirkningskonkurranse for bydelens skoler. Øremerkede midler over kap. 821, post 71 har muliggjort økt beboerstyrt aktivitet i bydelene og brobygging mellom lokale myndigheter og lokale organisasjoner aktivitetsgrupper.

Partnerskap

IMDi har også inngått partnerskapsavtaler med de fem bydelene som inngår i satsingsområdene. Fellesnevner er langsiktig og helhetlig integrerings- og mangfoldsarbeid, kombinert med foregangsarbeid innen ulike tema: likeverdige offentlige tjenester og dialog (Alna), økt sosial kapital (Bjerke), levekårsfremmende strategier for offentlig virksomhet (Grorud) og store barnefamilier (Stovner og Søndre Nordstrand). FoU-støtte til fem lokale utviklingsprosjekter inngår.

OPPSUMMERING TIL TOPPS 2011

I samarbeid med Norges Røde Kors, KS og Den Norske Turistforening, gjennomførte IMDi prosjektet Til Topps 24.-25. juni med formål å skape varige lokale nettverk og dialog mellom mennesker med etnisk norsk og innvandrerbakgrunn. Totalt antall deltakere på arrangementet var 930 personer. Både Statsråd Audun Lysbakken og Kronprinsparet gikk turer med blant annet en gruppe bosatte enslige mindreårige flyktninger, og bosatte flyktninger fra flere kommuner. Andre gjester som var med på arrangementet var 5 deltakere med ulike funksjonshemninger fra programmet "Ingen Grenser", og blinde Tahir Hussein som også deltok på Til Topps i 2010.

Arrangementet og temaet integrering fikk god mediedekning, blant annet NRK og TV2, flere radiokanaler samt i mange riksdekkende, regionale og lokale aviser

Delmål 7: God kunnskap om integrerings- og inkluderingspolitikken i befolkningen

Styringsparameter:

Helhetlig og målrettet informasjon og kunnskapsformidling til brukere og samarbeidspartnere, særlig kommuner, statlige etater, partene i arbeidslivet og frivillige organisasjoner. Resultatkrav: Gjennomførte informasjons- og kommunikasjonstiltak innenfor prioriterte virksomhetsområder.

Vurdering av måloppnåelse

IMDi har prioritert informasjonstiltak innenfor virksomhetsområdene bosetting, introduksjonsordningen/norskopplæring, sysselsetting av kvinner, arbeid mot tvangsekteskap, arbeidsinnvandring, samt statsborgerseremoni og valg. Det vises til omtale under de enkelte delmålene. IMDis viktigste informasjonskanal er www.imdi.no. I tillegg kommer www.bip.no, www.nyinorge.no, www.mangfoldsportalen.no, Mangfolds- og migrasjonsbiblioteket, kunnskapsformidling i form av publikasjoner og møter/ seminarer, samt gjennom media.

IMDis informasjonsvirksomhet er i sterkere grad knyttet til IMDis kjerneoppgaver, og innsatsen rettes i økende grad mot IMDis mest sentrale samarbeidspartnere, som er kommunesektoren og statlige etater. Dette er i tråd med IMDis økte fokus på samarbeidet med kommunene.

Informasjons- og kommunikasjonsvirksomheten med kommunene er knyttet til resultatforbedringer og utvikling av planer og tiltak, og spenner fra råd, veiledning, opplæring og informasjon til kunnskaps- og erfaringsformidling. Dette finner sted både i det løpende samarbeidet med enkeltkommuner (møter og direkte kontakt), og på samlinger, seminarer og konferanser med kommunene.

Når det gjelder samarbeidet med statlige etater, partene i arbeidslivet og frivillige organisasjoner, er kommunikasjonsvirksomheten ofte knyttet til utvikling av prosjekter og tiltak, herunder tilskudd til innvandrerorganisasjoner og annen frivillig virksomhet over post 821/71.

www.imdi.no

www.imdi.no er sentral i arbeidet med informasjon og kunnskapsformidling, både overfor kommunene, men også andre samarbeidspartnere, brukere og samfunnet forøvrig. I tillegg kommer informasjonsbrosjyrer og annet trykket materiell. Sosiale medier som Twitter er et godt supplement til de øvrige kanalene våre, og er brukt i økende grad for å spre informasjon fra portaler og nyhetsbrev.

I 2011 har www.imdi.no hatt en nedgang i antall besøkende sammenlignet med 2010. Nedgangen er på 4,54 prosent, fra 200 950 i 2010 til 191 818 i 2011. Årsaken til nedgangen kan være, som nevnt i halvårsrapporteringen, lavere produksjon av nyhetssaker (209 i 2010 og 152 i 2011), i og med at informasjonsvirksomheten i sterkere grad er knyttet til IMDi's kjerneoppgaver, og primært rettet mot kommunene. Det er samtidig enkeltsider som har hatt en økning i antall visninger, blant annet Ledige stillinger, som har 18,86 prosent flere besøk sammenlignet med året før, og Tilskudd, som har en økning på 2,28 prosent.

Mye av trafikken på www.imdi.no er knyttet til innlogging i NIR og søk i Nasjonalt tolkeregister. Temaer som bosetting, kvalifisering og tilskudd, er også godt besøkt. Kunnskapsbasen, der alle rapporter og erfaringer er tilgjengelige, er mindre besøkt enn i 2010. At mange brukere søker etter navnelisten over IMDi-ansatte, indikerer at IMDi-ansattes kompetanse er etterspurt av andre aktører.

IMDi i media

IMDi bruker byrået Retriever til medieovervåking. Kildegrunnlaget består av rundt 230 papirmedier (deriblant riksaviser, regionaviser, lokalaviser, magasiner og fagblader), alle landets nettaviser, samt nyhetssendinger fra etermediene NRK, TV2 og P4. I 2011 var det totalt 1573 medieoppslag som nevnte IMDi i dette kildegrunnlaget. 889 oppslag var på web, 666 var i papiraviser og 18 var på radio eller i fjernsyn. Nær 80 prosent av oppslagene var i lokalaviser, 15 prosent i rikspresse, mens 6 prosent var i regionale aviser. Ut fra nedslagsfeltet til mediene som er med i kildegrunnlaget får nyhetssakene god spredning, og blir lest, hørt og sett av svært mange mennesker. Det var mye omtale av IMDi i hele landet, men mest i fylkene Østfold, Nordland og Rogaland.

Mangfolds- og migrasjonsbiblioteket

Utlån: 3379 er en nedgang fra 2010, og skyldes i stor grad omlegging av rutiner og problemer med ny versjon av biblioteksystemet. Den største nedgangen kan man se for eksterne brukere, som var svært høyt i 2010. En annen årsak kan være et økende tilfang av elektroniske dokumenter, som ikke registreres i utlån.

Nettbesøk: 9805 på sidene våre på imdi.no/bibliotek. I tillegg kommer treff på bloggen: 784 sidevisninger (fra oktober). Økning i nettbesøk er i tråd med bibliotekets satsing på formidling via web.

Gjennom deltagelse på konferanser, og ved å tilby gratis bibliotek tjenester til studenter og kommuneansatte, bidrar biblioteket aktivt i IMDi's arbeid med å spre kunnskap om innvandring og integrering til befolkningen.

På høsten ble det inngått ny avtale om leverandør av e-bøker, og MoM-bloggen ble opprettet med tanke på å publisere bokomtaler på ny litteratur. I løpet av 2012 vil denne bli markedsført som en av våre viktigste informasjonskanaler i kombinasjon med imd.no/bibliotek, og Facebook-siden.

Delmål 8: Offentlige tjenester som er tilpasset mangfoldet blant innbyggerne

Likeverdig offentlig tjenesteyting

Styringsparameter:

Antall etater og kommuner som har forpliktet seg til å arbeide aktivt for tilpasning tjenestene til mangfoldet i befolkningen. Resultatkravet er at IMDi skal inngå samarbeidsavtaler med to nye etater og følge opp og videreutvikle eksisterende avtaler, herunder utvikle verktøy og virkemidler.

Vurdering av måloppnåelse

Arbeidet med tilpasning av offentlige tjenester bygger på oppfølging av samarbeidsavtaler med etater og kommuner, og på nettverksbygging og erfaringsdeling mellom direktorater og andre aktører.

I 2011 ble det inngått nye samarbeidsavtaler med Narvik og Alta. I tillegg ble det tatt initiativ overfor kommunene Harstad og Tromsø. IMDi er i gang med å utvikle flere nye samarbeidsavtaler med kommuner. I 2010 ble det inngått avtaler med Sarpsborg, Drammen, Bodø, bydel Alna i Oslo, Østre Toten og Vaksdal. Avtalen med Sarpsborg skal fornyes i 2012 i form av en partnerskapsavtale.

Samarbeidsavtale med Utdanningsdirektoratet er under utarbeidelse og vil bli signert i 2012. Siden 2006 har IMDi inngått avtaler med UDI, Husbanken, LDO, Vox, AVdir, Bufdir og Hdir, de to siste i 2010.

Målet om å inngå avtaler med to nye etater er ikke nådd. Til gjengjeld ble det inngått avtaler med enkelte nye kommuner, samt at eksisterende avtaler er blitt fulgt opp. Avviket i forhold til antallet inngåtte avtaler med to nye etater skyldes for det første at det er en tidskrevende prosess å få til slike avtaler, og for det andre er IMDi avhengig av at andre aktører prioriter inngåelse av slike avtaler. Videre har IMDi allerede inngått avtaler med de viktigste etatene. Hensiktsmessigheten med inngåelse av avtaler med nye etater må derfor vurderes i forhold hva som kan oppnås med slike avtaler.

IMDis erfaringer er at arbeidet med tilpasning av offentlige tjenester prioriteres ulikt av offentlige aktører. De har ofte egne prioriteringer, og tiltakene er av varierende kvalitet. Videre er erfaringene at førstelinjen i ulike sektorer i offentlig sektor trenger økt kompetanse og kunnskap om behovet for tilrettelegging og hvordan tjenestene kan tilrettelegges. Det bør utvikles et generelt verktøy for førstelinjen, og som har relevans på tvers av sektorene (e-læringsverktøy). Utviklingen av et slikt verktøy forutsetter samarbeid med berørte sektormyndigheter, KS og brukerrepresentanter. IMDi er i dialog med BLD om et mulig prosjekt for dette.

Som ledd i kunnskapsutviklingen har Ideas2evidence på oppdrag fra medlemsetatene i Nettverk for tilrettelagt informasjon gjennomført en studie av policy og praksis for tilrettelegging av informasjon til innvandrere i NAV og i skatte- og helsesektorene. Funn er at det i begrenset grad innhentes informasjon om tilretteleggingsbehov fra brukerne og førstelinjen, samt om effekten av materiell og verktøy. Videre pålegges førstelinjen et stort ansvar for å tilrettelegge informasjon, uten at retningslinjer og standarder

foreligger. Dette resulterer i at ansatte improviserer i stor grad, eller er avhengig av personer som tilfeldigvis kommer ifølge med brukerne. Rapporten ble publisert i mai 2011.

Tiltak

IMDi deltar i ulike arbeidsgrupper nedsatt av velferdsdirektoratene. IMDi bidrar med kunnskap, innspill, kommunekontakt og bistand til utforming av tiltak og tjenester. Eksempler er arbeidsgruppen Sammen for Barn og Ungdom (AVdir, Husbanken og 7 andre direktorater), og arbeidsgrupper i forbindelse med utvikling av nasjonale strategier og handlingsplaner som forebygging av personskader (Hdir), samordning av bistand til familier med barn med nedsatt funksjonsevne (Bufdir) og innsats mot HIV (Hdir).

I linkprosjektet i bydel Gamle Oslo, en rådgivertjeneste for somaliere, utvikles kunnskap og metoder. Resultatene fra prosjektet skal ha overføringsverdi og vil brukes i videre utviklingsarbeid. På bakgrunn av linkprosjektet, samt behovet for økt kunnskap, har Open Society Foundation på initiativ fra IMDi valgt Norge som pilot for en prosjektserie med studier av somaliere i flere storbyer i Europa (2011-2013). IMDi bistår blant annet med tilrettelegging.

IMDi har deltatt i Bufdirs arbeid med å lage ny strategiplan for barn og unge med nedsatt funksjonsevne. Det er avholdt ett kurs om veilederen for brukerundersøkelser, og i tillegg ble det arrangert en konferanse med internasjonale deltakere – The Diversity Debate: Facts, Fiction and Fantasy - hvor likeverdige offentlige tjenester var ett av temaene.

Forum for integrering og mangfold (FIM)

Siden FIM ble opprettet i 2006 har direktører og avdelingsdirektører i de 9 FIM-etatene utvekslet synspunkter og erfaringer på de fleste av mangfoldspolitikkenes områder. FIM har utgjort en arena for tverrfaglig drøfting av integreringsutfordringer. Det er grunn til å anta at FIM har bidratt til økt fokus og innsats på mangfold og inkludering i medlemsetatene.

Etter drøftinger med FIM-etatene om resultater og formål, er det enighet om at forumets arbeid videreføres i nettverket med direktørene for de 9 velferdsetatene som er sentrale i arbeidet overfor innvandrerbefolkningen. Direktørnettverket skal videreutvikles for å få best mulig samarbeid om utvikling og implementering av strategier og tiltak. De etablerte nettverkene Tilskuddsforum, Nettverk for tilrettelagt informasjon og Brukernettet videreføres.

TOLK

Styringsparameter:

Antall tolker og antall språk i Nasjonalt tolkeregister. Resultatkravet 80 språk og 1250 tolker, hvorav 65 pst i de høyeste kvalifikasjonskategoriene.

Vurdering av måloppnåelse

Per 31.12.11 er 1186 tolker oppført i Nasjonalt tolkeregister (NT), hvorav 58 prosent i de høyeste kvalifikasjonskategoriene. Tilsvarende tall per 31.12.10 var henholdsvis 1206 og 58 prosent. Registeret dekker 65 språk (66 per 31.12.10).

Det har vært en nedgang i antall tolker i NT etter en grundig gjennomgang av registeret i første halvår. Kontaktinformasjonen til samtlige tolker ble oppdatert. En del tolker er ikke lenger aktive og dermed ikke tilgjengelige for søk. Test og kurs ble intensivert i andre halvår for å kompensere for nedgangen.

Rekruttering til NTs høyeste kvalifikasjonskategorier (1-3) skjer gjennom tolkeutdanning og statsautorisasjon. I 2011 søkte 482 til tolkeutdanningen. Av 83 studenter gikk 63 opp til eksamen og bestod. Av disse var 26 allerede i NT. Tilbudet ble annonsert i 14 språk, men på grunn av manglende kvalifiserte søkere, ble utdanningen kun gitt i 10 språk, hvorav 4 var nye. 30 tolker har gjennomført og bestått påbyggingsmodulen *Tolkens kommunikative kompetanse*, mens 17 tolker har gjennomført og bestått påbyggingsmodulen *Talking av monologer – hukommelse og notatteknikk*. Siden opprettelsen er totalt 380 tolker i 49 språk uteksaminert ved grunnutdanningen ved Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA).

I 2011 har 12 tolker fått bevilling som statsautorisert tolk i 7 språk: 1 i tigrinja, 1 i arabisk, 2 i somali, og 3 i polsk, 2 i litauisk, 1 i bulgarsk, 2 i kurdisk. Per 31.12.11 har totalt 190 tolker statsautorisasjon i tilsammen 23 språk.

Rekruttering til de laveste kategoriene (4-5) i NT skjer gjennom testing (ToSPoT) og kursing (TAO). Av 369 testede personer i 2011 oppnådde 96 personer tilfredsstillende resultater. 74 prosent bestod ikke testen (75 prosent i 2010). Det ble avholdt 6 kurs for 108 personer, hvorav 3 kurs ble satt opp i andre halvår for å redusere avviket i NT.

Rambøll Managements rapport "Evaluering av Nasjonalt tolkeregister" ble offentliggjort i april, og er et viktig grunnlag for videreutvikling av register og portal. I tillegg til et omfattende arbeid med oppdatering av opplysningene i registeret, har IMDi igangsatt en oppgradering av registerets funksjoner. Oppgraderinger vil gi brukere av registeret og portalen blant annet bedre søkefunksjoner og enklere administrasjon. Implementering er forventet i første kvartal 2012. Videreutvikling av registeret fortsetter i 2012.

Tiltak overfor kommuner

Funn i Rambølls rapport viser at Tolkeportalen og NT er lite kjent i distriktskommuner og utenfor de store byene. Kommuner som kjenner tilbudet har begrenset kunnskap om at NT primært er et innsynsregister, ikke et bestillingsregister. Markedsføring av NT inngår i den generelle dialogen med kommunene. Bruken av kvalifisert tolk er tatt opp som ett av flere temaer i samtlige kommunemøter. Dialogen bekrefter funn fra Rambølls rapport, men viser også at kommuner er mer opptatt av rask tilgang på tolk, og prioriterer ikke å bruke NT til kvalitetssikring. Erfaringen er at kommuner med egen tolketjeneste er mer kjent med NT og oppfordrer lokale tolker til å registrere seg.

Tolkefeltet inngår også i samarbeidsavtaler med kommuner (Bodø, Narvik, Alta, Sarpsborg). Eksempler på tiltak i avtalene er test/kurs av potensielle tolker, tolkebrukeropplæring av førstelinjen og bevisstgjøringskurs av ledelsen, og faglig innspill til utvikling av rutiner for bestilling og bruk av tolk. Bruk av kvalifisert tolk var et særskilt tema på en regional integreringskonferanse i Alta. IMDi har gitt regionale FOU-midler til styrking av tolketjenestene i Vestfold, et prosjekt som er forankret hos fylkesmannen i Vestfold.

Tolkebrukerundersøkelser

Tolkebrugerundersøkelsene setter fokus på offentlig ansattes kunnskap, praksis, og holdninger til bruk av tolk som verktøy for å tilrettelegge informasjon til brukere som ikke kan tilstrekkelig norsk. IMDi samarbeider med relevante sektorer i gjennomføring og oppfølging av rapportene.

Rapporten *Mora mi forstår ikke når lærerne snakker* - om bruk av tolk i samarbeidet mellom skole og hjem utført i grunnskolen i Oslo, ble publisert i september 2011. Det fremkommer av undersøkelsen at det ikke er uvanlig at elever benyttes som tolk i formelle samtaler mellom skole og hjem. Deltagere i fokusgruppene uttrykte en bekymring for at manglende bruk av tolk får konsekvenser for den faglige oppfølgingen av den enkelte elev. Rapporten ble sendt til alle grunnskolene i Oslo og utdanningsetaten vil ta funnene i rapporten opp med skolene.

Rapporten *Rett til informasjon ved språkbarrierer* - om bruk av tolk i NAV ble ferdigstilt i fjerde kvartal 2011. Den vil publiseres i 1. kvartal 2012. Totalt svarte 3328 personer på den landsdekkende undersøkelsen. Stor oppslutning (65 prosent svarrate) tyder på at ansatte opplever spørsmål om bruk av tolk som relevante og viktige. Rapporten avdekker at over halvparten av de ansatte i NAV sjelden eller aldri bruker tolk selv om det er behov for det i avtalte møter, og 1 av 5 oppgir at de, i varierende grad, benytter barn i avtalte møter. NAV følger opp undersøkelsen i 2012 med å utarbeide retningslinjer for tolkebruk.

Tolkebrugerundersøkelsene de siste 4 årene har gitt god kunnskap om utfordringene innenfor ulike offentlige virksomheter, og er grunnlag for videreutvikling av tiltak i samarbeid med sektorene.

Tiltak overfor sektormyndigheter

Ved å delta i arbeidsgrupper på direktoratsnivå har IMDi bidratt med tolkefaglige innspill til utvikling av sektorvise retningslinjer for bestilling og bruk av tolk. Arbeidsgruppene bygger i stor grad på forslagene i rapporten *Bedre forvaltningspraksis for bruk og bestilling av tolk*, 2009. En sentral anbefaling er at krav til tolkefaglige kvalifikasjoner innarbeides i retningslinjer. I 3. kvartal lanserte Helsedirektoratet en veileder om kommunikasjon via tolk for ledere og personell i helse- og omsorgstjenestene. IMDi deltok i arbeidsgruppen. Samme kvartal publiserte Utlendingsdirektoratet et rundskriv om bruk av tolk i utlendingssaker hvor IMDi ga innspill i høringsrunden. I justissektoren har IMDi deltatt i en arbeidsgruppe for behov og tiltak for adekvat tolketjeneste i Kriminalomsorgen.

På oppdrag fra IMDi har HiOA utviklet et standardisert innføringskurs i kommunikasjon via tolk for ansatte i offentlige sektor. Alna bydel i Oslo og Fylkesmannen i Vestfold har vært med i utprøving og utforming av kursene. I evalueringen anbefaler HiOA å ha felles kurs for grupper bestående av representanter fra forskjellige profesjoner. Kurset har én dags varighet, og begrenser seg til maks 20 personer. Innenfor rammen av midlene inngår opplæring av kursledere og utvikling av et poenggivende emne for ansatte i straffesaksjeden. Prosjektet videreføres i 2012.

IMDi har gitt FOU-midler til Akershus Universitetssykehus til utvikling av et e-læringsprogram i kommunikasjon via tolk for økt kompetanse blant ansatte i spesialisthelsetjenesten. Tolkeutdanningen ved Høyskolen i Oslo og Akershus sikrer det faglige innholdet i programmet som er første modul i en serie av moduler om tolking i primær- og spesialisthelsetjenesten. Modulene vil gjøres tilgjengelig på Tolkeportalen.no.

I henhold til EU-direktiv om rett til tolk og oversettelse i straffesaksjeden ([2010/64/EU](#)) er en del medlemsland i gang med å standardisere minimumskrav til tolking. IMDIs kompetanse er etterspurt: IMDI har holdt innlegg på konferanser i Italia og Hellas og i Slovenia.

Annen Rapportering (inkl. administrative føringer)

Kunnskapsutvikling

Kunnskapsutvikling står sentralt i hele IMDi arbeid, og er omtalt under de ulike delmål. Midler på post 21, til kunnskapsutvikling, er benyttet i tråd med de føringer som ligger i tildelingsbrev, og er et sentralt virkemiddel for å få kunnskap om hvordan IMDi best kan nå målene, som bidrag til vurdering av målene og ikke minst som virkemiddel når IMDi skal utøve sin pådrivervirksomhet.

I løpet av 2011 har IMDi prioritert å innhente og formidle ny kunnskap om måloppnåelse innenfor introduksjonsordningen, norskopplæring og finansiering av denne, tolkebruk, samarbeid med landsdekkende frivillige organisasjoner, entreprenørskap for innvandrere, boligløsninger for flyktninger og forebygging av tvangsekteskap og ekstrem kontroll. På bestilling fra IMDi har SSB publisert en rapport om frafall blant elever med innvandrerbakgrunn i videregående skole – som på en god måte oppsummerer situasjonen. Det er også gitt støtte til to større forskningsprosjekt om enslige mindreårige flyktninger; ved NKVTS og Folkehelseinstituttet, og bestilt prosjekt om hvordan det går med enslige mindreårige flyktninger i et deltakelsesperspektiv – som gjennomføres av SSB. IMDi har også årlige publikasjoner som er publisert i løpet i 2011: Topplederundersøkelsen, Kommunelederundersøkelsen, Integreringsbarometeret, Mangfold i statlige heleide virksomheter og iFAKTA. Sistnevnte publikasjon ble i 2011 også publisert som en html-versjon på www.imdi.no.

I løpet av 2011 er 20 FoU-rapporter publisert på bestilling fra/med støtte fra IMDi.

For å bidra til å gjøre IMDi til en enda mer attraktiv og relevant samarbeidspart for kommunene, har det i 2011 vært fokus på styrket kunnskap om lokal integrering og rollen som kompetansesenter og lokal pådriver.

I større grad enn tidligere har derfor IMDi prioritert å bruke midler til regionale utviklingsprosjekter med FoU-midler over post 821/21. Et eksempel er arbeidet i IMDi Midt-Norge, der 11 kommuner har utredet forutsetningene for og innholdet i langsiktige samarbeidsavtaler med IMDi. Utredningen skal tjene som grunnlag for kommunenes styring og planer for bosetting og integrering, og nåsituasjonen, utfordringer, mål, tiltak og organisering er analysert. Prosjektene følges tett opp, og kunnskapen vil ha overføringsverdi til andre kommuner/regioner.

Den kunnskap som er bygget opp i IMDi gjennom flere års kunnskapsutvikling har styrket IMDis rolle som premissleverandør for politikkutviklingen. IMDi har gitt en rekke innspill på bestillinger fra BLD, blant annet til Integreringsutvalget, til arbeid med stortingsmelding, utvikling av lovverket for introduksjonsordningen og norskopplæringen, og videreutviklingen av post 821/71. IMDi har også levert 31 høringsuttalelser i 2011.

Rekruttering

Målet er at 25 prosent av IMDi ansatte, inklusiv personer i permisjon og KIM, skal ha innvandrerbakgrunn.

Av 209 ansatte per 31.12.11, hadde 62, dvs. 30 prosent, innvandrerbakgrunn. Per 31.12.10 var andelen 32 prosent. 25 prosent (8 av 32) av IMDi ledere har innvandrerbakgrunn. 8 av 25 nytilsatte i 2011 hadde innvandrerbakgrunn, eller 32 prosent.

Til utlyste stillinger der rekrutteringsprosessen ble avsluttet innen 31.12.2011, mottok IMDi 1528 søknader, hvorav 583 (38 prosent) fra søkere med innvandrerbakgrunn.

Turnover

Turnover i 2011 var på 3,8 prosent. Utviklingen av turnover de siste fem årene vises under.

2007	2008	2009	2010	2011
16 %	11 %	4,9 %	4,2 %	3,8 %

Geografisk fordeling av antall ansatte

Høsten 2010 startet IMDi en strategisk prosess som legger vekt på at integrering skjer lokalt, og at IMDi derfor må legge økt vekt på arbeid gjennom kommunene. IMDi strategiske retning innebærer en styrket kommunesatsing i regionkontorene. Dette vil på sikt innebære en ressursmessig styrking av regionkontorene i form av flere årsverk.

Fordeling av antall ansatte etter hvor IMDi er lokalisert, vises nedenfor per 31.12.2010 og 31.12.2011.

IMDi	31.12.2010	31.12.2011
Lokasjon	Antall ansatte	Antall ansatte
Bergen	15	18
Gjøvik	13	13
Kristiansand	11	11
Narvik	10	11
Oslo	154	143
Trondheim	12	13
Totalsum	215	209

Antallet som er lokalisert i Oslo, omfatter alle ansatte i direktørens stab, strategi-, forvaltnings- og administrasjonskontoret, Forebyggingsenheten, KIMs sekretariat og regionkontor IMDi Øst.

Likestilling

Per 31.12.2011 var andelen ansatte menn 36,8 prosent (35,2 prosent per 31.12.10). 51,3 prosent (17 av 32) av lederne er menn (inklusiv personer i permisjon og KIM).

Samlet hadde kvinner gjennomsnittlig lønnstrinn 61 og menn lønnstrinn 63. Stillingsfordeling med gjennomsnitt lønnstrinn, samt gjennomsnittlig månedslønn for kvinner og menn vises i tabellene nedenfor. Et av målene for IMDis personalpolitikk er å fremme mangfold, med fokus på etnisitet, men også blant annet på kjønn, seksuell orientering, funksjonsevne og alder.

Internt er det avtalefestet kjønnsnøytrale mål og kriterier for representativitet i alle stillingsgrupper, utvalg, prosjekter og annen arbeidsorganisering, ift. kompetanse, rekrutteringsprosesser, lønnsfastsettelse, permisjonsbestemmelser og knyttet til utviklings- og opprykksmuligheter.

Gjennomsnitt av Ltr. Stillingskode	Kjønn		Totalsum
	Kvinne	Mann	
1059 Underdirektør	74	77	75
1060 Avdelingsdirektør	80	79	80
1061 Ass direktør	85		85
1114 Utredningsleder		72	72
1364 Seniorrådgiver	61	62	61
1408 Førstekonsulent	48	43	47
1434 Rådgiver	55	56	56
1538 Fagdirektør	76		76
Totalsum	61	63	62

Kvinnens månedslønn i prosent av månedslønn for menn og fordelt på stillingskode vises nedenfor:

Gjennomsnitt av månedslønn heltid Stillingskode	Kjønn		Kvinnens lønn i % av menns lønn
	Kvinne	Mann	
1059 Underdirektør	kr 52 956	kr 55 762	95 %
1060 Avdelingsdirektør	kr 61 544	kr 59 872	103 %
1061 Ass direktør	kr 70 508		100 %
1114 Utredningsleder		kr 50 333	0 %
1364 Seniorrådgiver	kr 41 022	kr 41 289	99 %
1408 Førstekonsulent	kr 32 481	kr 30 092	108 %
1434 Rådgiver	kr 36 999	kr 37 636	98 %
1538 Fagdirektør	kr 54 550		100 %

9106 Direktør		kr 97	
		417	0 %
	kr 41	kr 43	
Totalsum	742	942	95 %

Oppfølging av IA-avtalen / Sykefravær

IMDi forlenget i april 2011 samarbeidsavtalen med NAV om inkluderende arbeidsliv og laget mål- og aktivitetsplan for perioden ut 2013. IMDi har vedtatt egne delmål og tiltak på IA-avtalens 3 områder.

Sykefravær

IMDis mål er at totalt sykefravær per utgangen av 2013 ikke skal overstige 5,5 prosent. Totalt sykefravær i 2011 var 5,1 prosent. Dette er en reduksjon på 3,8 prosent i forhold til 2010, da sykefraværet var 5,3 prosent.

Det egenmeldte sykefraværet (1-8 dager) var 1,8 prosent og legemeldt 3,3 prosent. Sykefraværet med endring fra forrige år, fordelt på kvinner og menn vises nedenfor.

Sykefravær	Sykefravær i IMDi 1.1.- 31.12.09	Sykefravær i IMDi 1.1.- 31.12.10	Sykefravær i IMDi 1.1.- 31.12.11
Totalt	6,8	5,3	5,1
Menn	4,4	5,1	4,1
Kvinner	8,1	5,4	5,8
Endring i % fra samme periode forrige år			
Totalt		-22,1 %	-3,8 %
Menn		15,4 %	-19,6 %
Kvinner		-33,6 %	7,4 %

Det ble også satt som mål i 2011 at fristene i rutinen for oppfølging av sykefravær skulle overholdes. På dette området har IMDi samlet en måloppnåelse på ca. 45 prosent. Dette gjelder for saker som har oppstått etter nye lovendringer og frister trådte i kraft 1.7.2011. IMDi har ikke sammenliknbare data fra tidligere perioder. Sykefravær følges opp individuelt i henhold til rutiner og gjennom HMS-tiltak.

Arbeidsplassene er tilrettelagt ergonomisk, og blant annet tilbys trening i arbeidstiden.

Økt sysselsetting av personer som står utenfor arbeidslivet

IMDi oppfordrer kvalifiserte kandidater med ulik utdanning, arbeids- og livserfaring til å søke jobb hos oss uten hensyn til etnisitet, religion, kjønn, alder, seksuell orientering og funksjonsevne.

IMDi hadde som mål i 2011 at det skulle tilrettelegges for en IA-plass (arbeidstreningsplass) i IMDis lokaler i Tollbugata. Dette er ikke blitt gjennomført innen fristen.

IMDi skal tilby yrkestilpasset arbeidstrening (språkpraksis, arbeidspraksis, lønnstilskudd) til 4-8 personer med innvandrerbakgrunn per år. Formålet er å gi tilbud om opplæring og arbeidserfaring til personer med innvandrerbakgrunn som står utenfor arbeidslivet. IMDi har hatt 4 personer på arbeidstrening i 2011.

Økt gjennomsnittlig avgangsalder

Tilsatte over 62 år gis utvidet tjenestefri med lønn med 14 dager, som er hovedtariffavtalens maksimumsgrense. Livsfaseperspektivet er innarbeidet i personalpolitikken og annet regelverk.

HMS

Generelle HMS-tiltak gjennomføres fortløpende. Det har vært gjennomført lederopplæring i HMS, IA og mangfoldsrekruttering høsten 2011. Avtale med Hjelp24 som leverandør av bedriftshelsetjenester, ble forlenget ett år for perioden 1.8.2011 – 31.7.2012. Det er avholdt 4 AMU-møter i 2011. AKAN-arbeidet i IMDi har fått økt oppmerksomhet og prioritering, noe som videreføres i 2012. IMDi har besluttet at AMU skal være AKAN-utvalg.

Samfunnssikkerhet/beredskap

IMDi har en Kriseberedskapsplan fra 2009 som vil bli oppdatert i løpet av 1. halvår 2012.

IMDi hadde etter 22. juli i 2011 en gjennomgang og oppdatering av internt sikkerhetsopplegg og rutiner ved ekstreme situasjoner. IMDi har som en del av den totale sikkerheten også vedtatt ny informasjonssikkerhetspolicy med gyldighet fra 19.5.2011.

Ressursmessige prioriteringer

Aktiviteter og tiltak har vært avstemt i forhold til gjeldende budsjetttrammer og føringer i tildelingsbrevet. IMDi har i 2011 hatt en disponibel bevilgning på 193,3 mill. kr. Bevilgningen inkluderer en tilleggsbevilgning på 1,9 mill. kr i revidert nasjonalbudsjett (Prp 120 S (2010-2011)), overførte midler fra 2010 på 4,3 mill. kr og merinntekter og refusjoner på 5,9 mill. kr. IMDi har i 2011 et mindreforbruk på 5,2 mill. kr, eller 2,7 prosent av bevilgningen. IMDi har per 31.12.2011 209 ansatte (inkl. KIM).

IMDi har gjennomført en omorganisering som innebærer etablering av et nytt mellomledernivå og seksjonering av kontorer, jf. omtale i virksomhets- og regnskapsrapporten per 30.6.2011. Omorganiseringen er gjennomført innenfor gjeldende budsjetttrammer. IMDis strategiarbeid legger vekt på at IMDis regionkontorer skal styrkes ressursmessig. Dette er delvis fulgt opp i 2011, og følges opp videre i budsjettet for 2012.

Oppfølging av saker fra Riksrevisjonen

Riksrevisjonen hadde ingen vesentlige merknader til regnskapet og gjennomføring av budsjettet for 2010. IMDis vurdering er at påpekte forhold, ble tilfredsstillende besvart i den løpende kommunikasjonen mellom Riksrevisjonen og IMDi.

Riksrevisjonen har i brev av 4.2.2011 tatt opp forhold vedrørende tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere, og i brev av 17.3.2011 tatt opp forhold vedrørende tilskudd til innvandrersorganisasjoner og annen frivillig virksomhet. IMDi har besvart disse forholdene i brev av henholdsvis 15.3.2011 og 6.4.2011. I IMDis svarbrev skisseres noen tiltak, som er fulgt opp i 2011. Det er kjent at Riksrevisjonen i tilknytning til revisjonen for 2011 vil etterspørre status for gjennomføring av de nevnte tiltakene.

Handlingsplan for miljø og samfunnsansvar i offentlige anskaffelser

IMDi har fokus på miljø og samfunnsansvar i offentlige anskaffelser, og kan vise til tiltak innenfor alle prioriterte produktområder i handlingsplanen. Av nye tiltak i 2011 vil vi spesielt nevne overgang fra oljefyring til fjernvarme som oppvarmingskilde ved vårt kontor i Oslo og ny avtale med FAIR recycling for gjenbruk av elektronisk utstyr.

REGNSKAPSRAPPORT

HOVEDOVERSIKT

Kap/post	Bevilgning	Regnskap	Avvik	Avvik i %
Kap. 820:				
01 Driftsutgifter	193 343 629 (*)	188 160 466	5 183 163	2,7%
Sum kap. 820	193 343 629	188 160 466	5 183 163	2,7%
(*) inkl. merinntekter og refusjoner				
Kap. 821:				
21 Kunnskapsutvikling	25 467 500	21 313 369	4 154 131	16,3%
60 Integreringstilskudd	4 257 146 000	4 220 200 774	36 945 226	0,9%
61 Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige mindreårige flyktninger	303 245 000	303 072 169	172 832	0,06%
62 Kommunale innvandrer- tiltak	27 879 000	27 509 291	369 709	1,3%
70 Bosettingsordning og integreringstilskudd, oppfølging	4 020 000	4 020 000	0	0
71 Tilskudd til innvandrers- organisasjoner. og annen frivillig virksomhet	48 460 000	47 009 560	1 450 440	3%
72 Statsautorisasjonsordningen for tolker m.m.	2 369 000	2 369 000	0	0
Sum kap. 821	4 668 586 500	4 625 494 163	43 092 337	0,92%
Kap. 822:				
60 Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	1 586 000 000	1 584 298 854	1 701 146	0,1%
Sum kap. 822	1 586 000 000	1 584 298 854	1 701 146	0,1%

KAP. 820 INTEGRERINGS- OG MANGFOLDSDIREKTORATET

Post 1 Driftsutgifter (jf. kap. 3820)

Forbruket på posten må ses i sammenheng med inntektene på kap. 3820, postene 1, 15, 16 og 18 – Diverse inntekter, refusjon arbeidsmarkedstiltak, refusjon av fødsels- og adopsjonspenger og refusjon av sykepenger.

Bevilgning i henhold til tildelingsbrev	179 939 000
Overført fra 2010, jf. Tillegg 6 til tildelingsbrev av 15.7.2011	4 279 000
Endring i bevilgning, jf. Prp. 120 S (2010-2011)/Tillegg 6 til tildelingsbrev av 15.7.2011	1 937 000
Tillegg til tildelingsbrev av 26.09.2011 (tillegg 8) – lønnsregulering	1 253 000
Sum bevilgning	187 408 000
Regnskap	188 160 466
Merutgift (-)/mindreutgift (+)	752 466
Diverse merinntekter (3820.1)	2 097 087
Refusjon arbeidsmarkedstiltak (3820.15)	143 624
Refusjon fødsels-/adopsjonspenger (3820.16)	1 973 953
Refusjon sykepenger (3820.18)	1 720 965
Sum merinntekter og refusjoner	5 935 629
Reell merutgift (-)/mindreutgift (+)	5 183 163

Det er ingen vesentlige avvik på posten. Disponibel bevilgning er kr 187 408 000. Det er utgiftsført kr 188 160 466. Før merinntekter og refusjoner er det et merforbruk på kr 752 466.

Stortinget har gitt fullmakt til å overskride bevilgningen på posten mot tilsvarende merinntekt på kap. 3820, post 1, jf. Prp. 1 S (2010-2011). Fullmakt til å nytte merinntekter på inntektspostene 3820.15 Refusjon arbeidsmarkedstiltak, 3820.16 Refusjon av fødsels-/adopsjonspenger og 3820.18 Refusjon av sykepenger følger av generell merinntektsfullmakt. Det er inntektsført kr 5 935 629 på kap. 3820 i 2011.

Etter justering for merinntekter og refusjoner, er det reelle mindreforbruket kr 5 183 163, eller 2,7 prosent av disponibel bevilgning. Mindreforbruket er i hovedsak knyttet til følgende forhold:

Som følge av situasjonen i Nord-Afrika, besluttet Regjeringen i 2011 å øke kvoten for overføringsflyktninger med 250. IMDi fikk i revidert nasjonalbudsjett (Prp. 120 S (2010-2011)) økt bevilgningen med 1,937 mill. kr til gjennomføring av ekstrauttaket/CO, jf. også tillegg 6 til tildelingsbrevet (15.7.2011). Uttak/CO er gjennomført, men til en rimeligere kostnad. I tillegg til dette ble et planlagt uttak i Iran i 2011 avlyst på grunn av manglende visum. Disse utgiftene vil i stedet komme i 2012. Som følge av dette ble heller ikke CO gjennomført i 2011. Dette forklarer ca. 0,7 mill. kr av mindreforbruket. IMDi ble i 2011 styrket med 5 mill. kr til et forprosjekt for nye IKT-løsninger. Regnskapet viser et forbruk på 2,8 mill. kr. Det er lagt planer for bruken av restmidlene på 2,2 mill. kr i 2012. Ubrukte midler til forprosjektet i 2011 vil inngå i samlede overføringer på posten, men øremerkes IKT-utvikling i 2012.

Merinntekter og refusjoner ble til sammen ca. 1,4 mill. kr høyere enn beregnet. Innsparing som følge av forskyving av planlagte aktiviteter og tiltak, samt at noen aktiviteter og tiltak er gjennomført til en lavere kostnad enn forventet. Samlet sett utgjør dette ca. 0,8 mill. kr.

Mindreforbruket ligger samlet sett innenfor rammen av 5 prosent av post 1. IMDi legger til grunn at mindreforbruket overføres til 2012.

KAP. 821 BOSETTING AV FLYKTNINGER OG TILTAK FOR INNVANDRERE

Post 21 Spesielle driftsutgifter kunnskapsutvikling migrasjon, integrering og mangfold, *kan overføres*

Bevilgning i henhold til tildelingsbrev	24 750 000
Tillegg til tildelingsbrev av 18.2.2010 (tillegg 2)	717 500
Sum bevilgning	25 467 500
Sum regnskap	21 313 369
Merutgift (-)/mindreutgift (+)	+4 154 131

Det er ingen vesentlige avvik på posten. IMDi har disponert en bevilgning på kr 25 467 500, og har utgiftsført kr 21 313 369. Mindreforbruket er kr 4 154 131, eller 16,3 prosent av bevilgningen.

Det er knyttet bindinger til hele mindreforbruket på 4,1 mill. kr. Ved følgende forsinkede FoU-prosjekter har vi påregnet bruk av overførte midler:

Etablerervirksomhet for innvandrere, jf. tillegg 3 til tildelingsbrev for 2011 (17.2.2011). Det er behov for å overføre hele det avsatte beløpet på 3,25 mill. kr. Behovet for overføring har bakgrunn i at søknaden som ble mottatt fra Drammen kommune ikke oppfylte intensjonene for tildeling av midlene. Norsk senter for flerkulturell verdiskapning (NSFV) søkte et mindre beløp på kr 200 000 for 2011 som utbetales i 2012. Buskerud fylkeskommune overtok eierskapet for NSFV fra 1. januar 2012. IMDi viderefører arbeidet med etablerervirksomhet og kontakt med blant annet NSFV i 2012.

Samfunnsøkonomisk analyse av Ny sjanse, med forsinkelser i oppstart på grunn av manglende tilbud av tilfredsstillende kvalitet i første anskaffelsesrunde i høst. Tildeling av oppdraget ble gjennomført i 2011. Behov for overføring av kr 450 000.

Det er inngått kontrakt med NOVA om prosjektet "Delt by, delt ungdomsmiljø?" i 2011. Prosjektet ferdigstilles juni 2012. Behov for overføring av kr 450 000.

Siden posten har stikkordsfullmakt "kan overføres", legger IMDi til grunn at mindreforbruket på kr 4 154 131 overføres til 2012.

Post 60 Integreringstilskudd, *kan overføres*

Bevilgning i.h.t. tildelingsbrev	4 304 872 000
Overført fra 2010	24 970 000

Endring i bevilgning, Prp. nr. 120 S (2010-2011)/ Tillegg 6 til tildelingsbrev av 15.7.11	- 56 525 000
Endring i bevilgning, jf. Prp. 45 S (2011-2012)/ Tillegg 9 til tildelingsbrev av 23.12.2010	-16 171 000
Sum bevilgning	4 257 146 000
Sum regnskap	4 220 200 774
Merutgift (-)/mindreutgift (+)	+36 945 226

Det er ingen vesentlige avvik på posten. IMDi har disponert en bevilgning på kr 4 257 146 000, og har utgiftsført kr 4 220 200 774. Mindreforbruket er kr 36 945 226, eller 0,9 prosent av bevilgningen. I forhold til Beregningsgruppas budsjett, har IMDi registrert følgende avvik:

Underpost	Bevilgning	Regnskap	Mer- /mindreutgift
Integreringstilskudd år 1	1 181 362 000	1 139 841 435	41 520 565
Integreringstilskudd år 2-5	2 766 594 000	2 796 786 338	-30 192 338
Eldretilskudd	13 384 000	10 768 600	2 615 400
Funksjonshemmedetilskudd	214 000 000	197 069 901	16 930 099
Skoletilskudd	65 985 000	62 593 600	3 391 400
Barnehagetilskudd	15 821 000	13 140 900	2 680 100
Sum	4 257 146 000	4 220 200 774	36 945 226

Integreringstilskudd År-1

Mindreforbruket på kr 41 520 565 skyldes i hovedsak at mange År-1 krav for 2011 ble mottatt for sent i forhold til fastsatte regnskapsfrister for utbetaling i 2011. Disse kravene blir utbetalt i 2012.

Integreringstilskudd År 2-5

Merforbruket på kr 30 192 338 000 skyldes i hovedsak at det var flere utbetalinger enn budsjettet for bosatte tidligere enn 2011.

Eldretilskudd

Mindreforbruket på kr 2 615 400 på denne posten skyldes i hovedsak at det ikke er ankommet og bosatt så mange personer over 60 år som budsjettet.

Tilskudd ved funksjonshemninger og atferdsvansker

Mindreforbruket på kr 16 930 099 skyldes i hovedsak at mange innvilgelser for 2011 kom for sent i forhold til frist for utbetaling hos DFØ.

Skoletilskudd

Mindreforbruket på kr 3 391 400 skyldes i hovedsak at det ikke er ankommet og bosatt så mange barn i grunnskolealder som budsjettet.

Barnehagetilskudd

Mindreforbruket på kr 2 680 100 skyldes i hovedsak at det var færre barn i barnehagealder bosatt i 2011 enn budsjettet for.

Post 61 Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige mindreårige flyktninger

Bevilgning i.h.t tildelingsbrev	258 504 000
Endring i bevilgning, jf. Prp. 120 S (2010-2011)/Tillegg 6 til tildelingsbrev av 15.7.2011	39 840 000
Endring i bevilgning, jf. Prp. 45 S (2011-2012)/Tillegg 9 til tildelingsbrev 23.12.2011	4 901 000
Sum bevilgning	303 245 000
Sum regnskap	303 072 169
Merutgift (-)/mindreutgift (+)	+ 172 832

Det er ingen vesentlige avvik på posten. IMDi har disponert en bevilgning på kr 303 245 000, og har utgiftsført kr 303 072 169. Mindreforbruket er kr 172 832, eller 0,06 prosent av bevilgningen.

Tilskuddet er utbetalt for enslige mindreårige flyktninger bosatt i 2011 og tidligere år.

Post 62 Kommunale innvandrertiltak

Bevilgning i.h.t til tildelingsbrev	27 479 000
Tillegg 3 til tildelingsbrev av 17.02.2011 – oppfølging av tiltak 23 i handlingsplan mot tvangsekteskap	400 000
Sum bevilgning	27 879 000
Sum regnskap	27 509 291
Merutgift (-)/mindreutgift (+)	+369 709

Det er ingen vesentlige avvik på posten. IMDi har disponert en bevilgning på kr 27 879 000, og har utgiftsført kr 27 509 291. Mindreforbruket er kr 369 709, eller 1,3 prosent av bevilgningen.

Bevilgningen på post 62 er anvendt slik:

26,4 mill. kr ble disponert til videreføring av forsøksordningen Ny sjanse.

Tilskudd til 26 prosjekt i 23 kommuner og bydeler i Oslo kr 25,2 mill. kr.

Metodeutvikling- og metodedokumentasjonsprosjekter 0,8 mill. kr.

Incentivordningen (premiere tilfeller der deltakerne fortsatt er i arbeid etter seks og tolv måneder) 0,4 mill. kr.

0,7 mill. kr ble gitt i tilskudd til Oslo kommune i forbindelse med Link-prosjektet.

0,4 mill. kr er gitt i tilskudd til prosjekter innenfor tiltak 23 i handlingsplanen mot tvangsekteskap, jf. omtale av belastningsfullmakter nedenfor.

Mindreforbruket i 2011 på kr 369 709 er relatert til incentivordningen.

Post 70 Bosettingsordningen og integreringstilskudd, oppfølging

Bevilgning i.h.t. tildelingsbrev	4 020 000
Sum bevilgning	4 020 000
Sum Regnskap	4 020 000
Merutgift (-)/mindreutgift (+)	0

Det er ingen avvik på posten. IMDi har disponert en bevilgning på kr 4 020 000, og har utgiftsført kr 4 020 000.

I tråd med tildelingsbrevet for 2011 er kr 1,75 mill. kr utbetalt til KS for deres arbeid innenfor flyktningefeltet. Resterende del av bevilgningen har finansiert ordinær drift av Beregningsutvalget, inklusive utbetaling av 1,34 mill. kr til SSB for sekretariatsfunksjoner.

Post 71 Tilskudd til innvandrersorganisasjoner og annen frivillig virksomhet

Bevilgning i.h.t. tildelingsbrev	48 460 000
Sum bevilgning	48 460 000
Regnskap – IMDi	46 609 560
Regnskap – UD jf. belastningsfullmakt av 31.3.2011	400 000
Sum regnskap	47 009 560
Merutgift (-)/mindreutgift (+)	+ 1 450 440

Det er ingen vesentlige avvik på posten. IMDi har disponert en bevilgning på kr 48 460 000. IMDi har utgiftsført kr 46 609 560 i regnskapet for 2011, mens UD i henhold til belastningsfullmakt har utgiftsført kr 400 000, til sammen kr 47 009 560. Mindreforbruket er kr 1 450 440, eller 3 prosent av bevilgningen.

I tildelingsbrevet for 2011 er bevilgningen fordelt på 7 ordninger. IMDis og UDs regnskap gir følgende avvik for de enkelte ordningene:

Ordning	Bevilgning	Regnskap	Mer- /mindre- utgift
Landsdekkende organisasjoner	14 000 000	13 249 685	750 315
Lokale innvandrersorganisasjoner/annen frivillig virksomhet i lokalsamfunn	14 350 000	14 350 000	0
Kontakt mellom innvandrersorganisasjoner og myndighetene	300 000	300 000	0
Innsats for særlig utsatte innvandrergreper, tiltaksplan mot fattigdom	1 500 000	1 500 000	0
Frivillige organisasjoners forebyggende og holdningsskapende arbeid mot tvangsekteskap	10 000 000	9 299 875	700 125
Informasjonstiltak rettet mot innvandrere	7 060 000	7 060 000	0
Organisasjoner og frivillig virksomhet i Groruddalen/Søndre Nordstrand	1 250 000	1 250 000	0
	48 460 000	47 009 560	1 450 440

For å finansiere Antirasistisk senterets kampanje Tea Time ble det i tillegg 8 til tildelingsbrev for 2011 (26.9.2011) gitt en overskridelsesfullmakt på kap. 821, post 21 på kr 694 000, mot tilsvarende innsparing på kap. 821, post 71. Dette forklarer det alt vesentligste av mindreforbruket på ordningen Tilskudd til landsdekkende organisasjoner.

For ordningen Frivillige organisasjoners arbeid mot tvangsekteskap er det et mindreforbruk på kr 700 125. Kr 552 000 er bevilget til MiRA-senteret for et prosjekt som skulle strekke seg over ett år (bevilgningsåret). Senteret klaget til BLD over

tilskuddsbeløpet. Klagen var ferdigbehandlet i BLD 23.11.2011. BLD opprettholdt IMDis vedtak. Da prosjektet ikke kunne starte tidligere og bevilgningsåret nesten var over, ble beløpet ikke utbetalt. Resterende andel av mindreforbruket, kr 148 125, gjelder restbeløp av midlene avsatt til klagebehandling.

På de øvrige ordningene er det ingen avvik.

Av avsatte midler til frivillige organisasjoners forebyggende og holdningsskapende arbeid mot tvangsekteskap, er det belastet kr 875 000 til administrasjon av ordningen. Det vises til postomtalen i Prp. 1 S (2010-2011) som fastslår at det avsatte beløpet på 10 mill. kr også skal dekke administrasjon av ordningen.

Post 72 Statsautorisasjonsordningen for tolker m.m.

Bevilgning i.h.t. tildelingsbrev	2 369 000
Sum bevilgning	2 369 000
Sum regnskap	2 369 000
Merutgift (-)/mindreutgift (+)	0

Det er ingen avvik på posten. IMDi har disponert en bevilgning på kr 2 369 000, og har utgiftsført kr 2 369 000. I tråd med tildelingsbrevet for 2011 er kr 2 169 000 utbetalt til Høgskolen i Oslo til finansiering av tolkeautorisasjonsordningen og kr 200 000 til Finnmark fylkeskommunes utgifter til drift av Norsk-Finsk språksenter og dets oppfølging av Norges forpliktelser i forhold til nordisk språkkonvensjon.

KAP. 822 OPPLÆRING I NORSK OG SAMFUNNSKUNNSKAP FOR VOKSNE INNVANDRERE

Post 21 Faglig og pedagogisk utvikling i norsk og samfunnskunnskap, kan overføres

Bevilgning i.h.t. tildelingsbrev	0
Overført fra 2010	100 000
Sum bevilgning	100 000
Regnskap	70 731
Merutgift (-)/mindreutgift (+)	+ 29 269

Utgifter i IMDis regnskap for 2011 gjelder etterslep fra 2010. Det vises til omtale i IMDis virksomhets- og regnskapsrapport per 31.12.2010.

Post 60 Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere

Bevilgning i.h.t. tildelingsbrev	1 628 069 000
Endring i bevilgning, jf. Prp. 120 S (2010-2011)/Tillegg 6 til tildelingsbrev av 15.7.2011	-50 648 000
Endring i bevilgning, jf. Prp. 23 S (2010-2011)/Tillegg til tildelingsbrev av 22.12.2010 (tillegg 9)	+ 8 579 000
Sum bevilgning	1 586 000 000

Sum regnskap	1 584 298 854
Merutgift (-)/mindreutgift (+)	+ 1 701 146

Det er ingen vesentlige avvik på posten. Fylkesmennene har gjennom IMDi disponert en bevilgning på kr 1 586 000 000, og har utgiftsført kr 1 584 298 854. Mindreforbruket er kr 1 701 146, som utgjør om lag 0,1 prosent av bevilgningen.

Innspill til omgruppering av statsbudsjettet på kap 822, post 60 skjer ved at fylkesmennene rapporterer til IMDi i månedsskiftet september/oktober. IMDi foretar en analyse basert på innkomne rapporter og makrotall. Denne analysen bunner ut i et innspill til omgrupperingen. Det er mange usikre faktorer knyttet til denne budsjettposten, blant annet om kommunene søker innen fristen og om fylkesmennene rekker å betale ut tilskudd innen årets utgang. Dette forklarer mindreforbruket på kr 1,7 mill. kr.

KAP. 3820 INTEGRERINGS- OG MANGFOLDSDIREKTORATET (JF. KAP. 0820, Post 1 DRIFTSUTGIFTER)

Post 1 Diverse inntekter

Det er inntektsført kr 2 097 087 på posten i 2011.

Post 15 Refusjon lønn arbeidsmarkedstiltak

Det er inntektsført kr 143 624 på posten i 2011.

Post 16 Fødsels- og adopsjonspenger

Det er inntektsført kr 1 973 953 på posten i 2011.

Post 18 Refusjon av sykepenger

Det er inntektsført kr 1 720 965 på posten i 2011.

KAPITTEL 5309

Post 29 Tilfeldige inntekter

Det er inntektsført kr 3 176 288 på posten i 2011. Tilbakebetalinger fra kommuner og fylkeskommuner av tilskudd tildelt tidligere år, og som ikke er overførbare, inntektsføres på denne posten.

BELASTNINGSFULLMAKTER

Til oppfølging av Handlingsplan mot tvangsekteskap (2008-2011), tiltak 23 etablering av lokale samarbeidstiltak, har Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD) i tillegg 3 til tildelingsbrevet for 2011 datert 17.2.2011 gitt IMDi fullmakt til å belaste følgende poster:

Kap. 821, post 62 kr 400 000

Kap. 821, post 73 kr 350 000

Kap. 440, post 01 kr 300 000
Sum kr 1 050 000

IMDi har belastet postene i henhold til de gitte fullmakter. Innenfor tiltak 23 er det gitt følgende tilskudd:

Stavanger kommune: kr 350 000 til videreføring av prosjekt "Nettverk mot tvangsekteskap" – Stavanger kommune.

Trondheim kommune: kr 350 000 til drift av interkulturelt dialogsentor.

Skien kommune: kr 420 000 til utarbeidelse og implementering av handlingsplan Vold i nære relasjoner med spesielt fokus på tvangsekteskap, æresrelatert vold og ekstrem kontroll.

Kristiansand kommune: kr 450 000 til å øke kompetanse og styrke tverretatlige samarbeidsstrukturer og til å styrke eksisterende og planlagte tiltak for minoritetsbefolkningen.

Sum kr 1 570 000

IMDis FOU-post 821.21 har finansiert de overfor nevnte tiltakene med kr 520 000. Det vises for øvrig til omtale under kap. 821, post 62 vedrørende fullmakten på kr 400 000.

Til oppfølging av Antirasistisk senters kampanje Tea Time har BLD i tillegg 8 til tildelingsbrevet for 2011 datert 26.9.2011 gitt IMDi fullmakt til å belaste kap. 846, post 21 med kr 200 000. Fullmakten er nyttet fullt ut, dvs. at IMDi har belastet posten med kr 200 000.

STATISTIKK INTRO VP rapportering per 1. desember 2011.

		Statistikk per 01.12.11 / 31.12.11			
Antall personer registrert i NIR med oppholdstillatelse som gjør at de er i personkretsen for introduksjonsprogrammet per 1. desember 2011 fordelt på kjønn og fylker.	Fylke	Kvinne	Menn	Skjer mede personer	Totalt
	Østfold	177	156	1	334
	Akershus	404	357	13	774
	Oslo	429	284	5	718
	Hedmark	197	168	1	366
	Oppland	220	234	2	456
	Buskerud	215	232	6	453
	Vestfold	137	136	0	273
	Telemark	222	231	1	454
	Aust-Agder	128	158	3	289
	Vest-Agder	253	277	0	530
	Rogaland	374	355	4	733
	Hordaland	294	326	3	623
	Sogn og Fjordane	104	105	0	209
	Møre og Romsdal	191	206	1	398
	Sør-Trøndelag	226	255	4	485
	Nord-Trøndelag	150	206	4	360
	Nordland	309	385	3	697
	Troms	189	244	0	433
	Finnmark	105	75	1	181
Ukjent	0	0	2	2	
Totalt	4324	4390	54	8768	

Antall deltakere i introduksjonsprogram registrert i NIR per 1. desember 2011 fordelt på kjønn og fylker.	Kvinner	Menn	Totalt	
	Østfold	171	163	334
Akershus	381	364	745	
Oslo	315	255	570	
Hedmark	181	165	346	
Oppland	208	235	443	
Buskerud	209	233	442	
Vestfold	118	126	244	
Telemark	208	249	457	
Aust-Agder	133	166	299	
Vest-Agder	238	276	514	
Rogaland	359	357	716	
Hordaland	280	330	610	
Sogn og Fjordane	103	106	209	
Møre og Romsdal	190	203	393	
Sør-Trøndelag	222	273	495	
Nord-Trøndelag	153	211	364	
Nordland	325	411	736	
Troms	183	246	429	
Finnmark	93	74	167	
Ukjent	*	*	0	
* Deltakere på skjult adresse inngår ikke i tabellen.	Totalt	4070	4443	8513

Antall deltakere registrert i NIR som har avsluttet introduksjonsprogrammet per 1. desember 2011 fordelt på kjønn og fylker.

	Kvinner	Menn	Totalt
Østfold	46	66	112
Akershus	58	63	121
Oslo	78	83	161
Hedmark	41	56	97
Oppland	52	72	124
Buskerud	63	65	128
Vestfold	27	28	55
Telemark	79	97	176
Aust-Agder	26	49	75
Vest-Agder	39	63	102
Rogaland	65	84	149
Hordaland	77	124	201
Sogn og Fjordane	11	34	45
Møre og Romsdal	38	58	96
Sør-Trøndelag	68	94	162
Nord-Trøndelag	36	52	88
Nordland	58	89	147
Troms	35	64	99
Finnmark	22	36	58
Ukjent	*	*	0
Totalt	919	1277	2196

23 prosent hadde overgang til NAV tiltak etter avsluttet program per 1. desember 2011, mens andelen var 24 prosent per 31. desember 2011.

* Deltakere på skjult adresse inngår ikke i tabellen.

Antall deltakere registrert i NIR som har avsluttet introduksjonsprogrammet per 1. desember 2011 og som gikk over i arbeid eller utdanning direkte etter avsluttet program fordelt på kjønn og fylker.	Kvinner	Menn	Totalt
	Østfold	14	32
Akershus	23	43	66
Oslo	28	60	88
Hedmark	13	24	37
Oppland	21	43	64
Buskerud	26	34	60
Vestfold	10	10	20
Telemark	35	47	82
Aust-Agder	7	27	34
Vest-Agder	16	35	51
Rogaland	26	51	77
Hordaland	22	64	86
Sogn og Fjordane	3	15	18
Møre og Romsdal	18	33	51
Sør-Trøndelag	14	31	45
Nord-Trøndelag	16	37	53
Nordland	23	48	71
Troms	12	41	53
Finnmark	11	20	31
Ukjent	*	*	0
Totalt	338	695	1033

Resultatoppnåelsen introduksjonsordningen var per 1. desember 2011 på 47 prosent, og på 46 prosent per 31. desember 2011.

* Deltakere på skjult adresse inngår ikke i tabellen.

Antall deltakere registrert i NIR som har avsluttet introduksjonsprogrammet per 1. desember 2011 og som gikk over i NAV-tiltak direkte etter avsluttet program fordelt på kjønn og fylker.	Kvinner	Menn	Totalt	
	Østfold	9	10	19
Akershus	13	9	22	
Oslo	25	14	39	
Hedmark	17	19	36	
Oppland	15	22	37	
Buskerud	15	12	27	
Vestfold	12	7	19	
Telemark	20	25	45	
Aust-Agder	8	11	19	
Vest-Agder	15	14	29	
Rogaland	18	19	37	
Hordaland	24	28	52	
Sogn og Fjordane	2	11	13	
Møre og Romsdal	11	13	24	
Sør-Trøndelag	13	12	25	
Nord-Trøndelag	7	7	14	
Nordland	10	15	25	
Troms	7	6	13	
Finnmark	4	6	10	
Ukjent	*	*	0	
* Deltakere på skjult adresse inngår ikke i tabellen	Totalt	245	260	505

BOSETTINGSSTATISTIKK

Tabell 2.2 All busetting inkludert familiegjenforente per 31.12.2011

Region	Tidlegare asylsøkarar		Overførings- flyktningar		Familie- sameinte	Totalt
	Totalt	Herav EM	Totalt	Herav EM		
Østfold	164	31	3		61	228
Akershus	377	56	71		104	552
Oslo	306	41	96	5	125	527
Vestfold	141	30	27		31	199
IMDi Øst	988	158	197	5	321	1506
Hedmark	130	27	84		118	332
Oppland	227	26	70		91	388
Buskerud	247	34	61		101	409
IMDi Indre Øst	604	87	215	0	310	1129
Telemark	236	53	107		65	408
Aust-Agder	100	19	40		41	181
Vest-Agder	237	31	35		68	340
IMDi Sør	573	103	182	0	174	929
Rogaland	292	31	129	3	91	512
Hordaland	352	28	39		139	530
Sogn og Fjordane	98	7	58		47	203
IMDi Vest	742	66	226	3	277	1245
Møre og Romsdal	197	39	67	1	79	343
Sør-Trøndelag	231	15	55		62	348
Nord-Trøndelag	147	25	63	1	78	288
IMDi Midt-Norge	575	79	185	2	219	979
Nordland	306	61	171	1	156	633
Troms	231	37	66		23	320
Finnmark	139	27	23		37	199
IMDi Nord	676	125	260	1	216	1152
Noreg	4158	618	1265	11	1517	6965

Tabell 3.1 Måltal for busetting og førebels oversikt over vedtaks plassar i 2011

	Øst	I. Øst	Sør	Vest	Midt	Nord	Totalt
Måltal for busetting	1571	975	878	1170	943	964	6500
Måltal i %	24,2 %	15,0 %	13,5 %	18,0 %	14,5 %	14,8 %	100,0 %
Vedtaks plassar det er oppmoda om	1600	1095	795	1249	935	913	6587
Vedtaks plassar	1245	1049	570	1109	846	876	5695
Tal på kommunar som er oppmoda (med vedtak)	52 (43)	64 (62)	37 (21)	51 (49)	39 (39)	44 (41)	287 (255)
Faktisk busetting	1190	836	761	974	762	938	5486
Nytta vedtaks plassar (%)	96 %	80 %	134 %	88 %	90 %	107 %	96 %

Tabell 2.5 10 største busette nasjonalitetar per 31.12.2011

Nasjonalitet	Totalt
Eritrea	1596
Somalia	1115
Afghanistan	1016
Iran	301
Etiopia	192
Myanmar	179
Statslaus	154
Kina	149
Irak	135
Sudan	146
Andre	503
Totalt	5486

Tabell 4.1 Totalt ventande i mottak per 31.12.2011

Ventetid	Øst	I. Øst	Sør	Vest	Midt	Nord	Bufdir	Totalt
0 - 3 månader	121	205	114	177	137	286	36	1076
3 - 6 månader	47	98	29	63	58	74	9	378
6 månader - 1 år	66	126	41	51	46	87	8	425

Over 1 år	19	23	7	14	4	19	2	88
Totalt	253	452	191	305	245	466	55	1967
Gjennomsnittleg ventetid i måneder	5,1	4,7	4,0	4,3	3,6	3,7	4,5	4,2
Bos. Ansvar								1967
Gjennomsnittleg ventetid i måneder	402	432	189	320	236	314	74	
	5,1	4,9	4,1	4,3	3,8	3,1	1,9	4,2
Enslige lengeventende								
	60	112	39	43	41	91	8	394
Enslige menn lengeventende								
	39	85	31	27	32	66	8	288

Tabell 4.2 Ikkje-utsøkte busettingsklare i mottak per 31.12.2011

	Øst	I. Øst	Sør	Vest	Midt	Nord	Bufdir	Totalt
Einslege Personar i familieeiningar	122	314	78	171	154	308	29	1176
	63	98	43	68	45	92	2	411
Totalt	185	412	121	239	199	400	31	1587
Einslege menn	76	209	52	96	113	202	26	774
Andel ens.menn	41,1 %	50,7 %	43,0 %	40,2 %	56,8 %	50,5 %	83,9 %	48,8 %
Enslige menn over 3 måneder	26	113	21	34	35	76	6	311
	14 %	27 %	17 %	14 %	18 %	19 %	19 %	20 %
	66 %	76 %	64 %	72 %	77 %	77 %	94 %	

Tabell 5.1 Ventetid for einslege mindreårige busett frå mottak per 31.12.2011

	0-3 mnd	3-6 mnd	6-9 mnd	9-12 mnd	12 mnd +	Totalt	Gj.sn.
Tid frå vedtak	152	223	143	53	21	592	5,5
Tid frå utsøking	529	51	6	5	1	592	1,7

Tid frå saksoppretting	10	92	139	122	229	592	11,8
------------------------	----	----	-----	-----	-----	-----	------

Tabell 2.3 Gjennomsnittleg ventetid for å busette frå mottak (mnd)

Tabell 2.1	Busette og utsøkte per 31.12.2011							Totalt
	Øst	I. Øst	Sør	Vest	Midt	Nord		
Faktisk busetting	1190	836	761	974	762	938	5486	
Måltal for busetting	1571	975	878	1170	943	964	6500	
Måloppnåing i %	76 %	86 %	87 %	83 %	81 %	97 %	84 %	
Busette frå mottak med familiesameiningsvedtak	5	17	6	6	2	2	38	
Utsøkte i mottak: -til kommune i region	115	38	73	75	45	34	380	
- i mottak i region	68	40	70	66	46	66	380	
Busetting i desember	121	92	69	113	74	126	600	
Måloppnåing i desember	77 %	94 %	79 %	97 %	79 %	131 %	92 %	
Busetting t.o.m. forrige måned	1069	744	692	861	688	812	4886	

	31.12.2006	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2009	31.01.2010	30.06.2010	31.12.2010
Frå vedtak til busetting	7,9	4,8	5,9	5,3	10,5	5,9	5,7
Frå vedtak til utsøking	4,7	2,8	3,5	3,1	7,5	3,5	3,4
Frå utsøking til busetting	3,2	2,0	2,4	2,1	3,0	2,4	2,3
Frå saksoppretting til busetting		22,8	25,3	14,3	21,4	16,1	15,7

Tabell 4.3 10 største nasjonalitetar som ventar på busetting per 31.12.2011

Nasjonalitet	Einslege kvinner	Einslege menn	Familiar, kvinner	Familiar, menn	Totalt
Somalia	273	394	111	43	821
Eritrea	132	270	76	20	498
Afghanistan	13	86	60	38	197
Etiopia	21	47	16	0	84
Irak	7	18	25	11	61
Kina	13	27	13	8	61
Iran	2	31	13	14	60
Sudan	1	32	10	7	50
Statsløs	3	7	13	12	35
Russland	6	6	10	6	28
Andre	6	25	26	15	72
Totalt	477	943	373	174	1967